

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 22

ΕΙΜΕΘΑ ΒΕΒΑΙΟΙ

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ἐκλογικὴν ἀναμέτρησιν, μὲ τὰς πολυανθρώπους καὶ ζωηρὰς ἐκατέρωθεν ἐκδηλώσεις, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔδωκε καὶ πάλιν τὸ γέρας τῆς νίκης εἰς τὸν κ. Καραμανλῆν, δι' ἰσχυρᾶς μάλιστα πλειοψηφίας. Καὶ οὗτος, μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν σφριγώδη ἀποφασιστικότητα, κατήρτισεν τὴν νέαν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν του Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία καὶ ἐγκαθιδρύθη πρὸ ἡμερῶν.

*

Αὕτη, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ ἄνδρας δεδοκιμασμένους καὶ πρωταγωνιστὰς τῆς πολιτικῆς μας παλαιστρας. Γενικὴ δὲ εἶναι ἡ προσδοκία, ὅτι μὲ τὴν αὐτοδύναμον πλειοψηφίαν της, θὰ βαδίσῃ, μὲ πίστιν καὶ μὲ βῆμα στερρόν, πρὸς τὴν ἀνασύνταξιν τῆς χώρας. Καὶ ὅτι ἀκλινῆς καὶ εὐθυβόλος θὰ ἐκδηλωθῇ ἢ προσπάθειά της, ὅπως ἀναδειχθῇ ἀνταξία τῆς ἐκδηλωθείσης πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ μας.

*

Ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁλόκληρος ὁ ἐκπαιδευτικὸς μας κόσμος εἶδον, μὲ χαρὰν ἀνυπόκριτον, τὴν ἀνάθεσιν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων εἰς τὸν κ. Κασσιμάτην. Εἶναι τοῦτο ἀπτή καὶ πασιδηλὸς ἀπόδειξις τῆς πρωτευούσης σημασίας, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς αὐτὸ ὁ κ. Πρωθυπουργός. Καὶ αἱ ἐλπίδες των

ἐπτερώθησαν, ὅτι ἐπέστη—ἐπὶ τέλους—ἡ πολυπόθητος στιγμή νὰ «ἄρῃ ὁ παράλυτος τὸν κράββατόν του καὶ νὰ περιπατήσῃ».

Διότι τὸν κ. Κασσιμάτην, ὅσον ὀλίγους ἀσφαλῶς ἐκ τῶν πολιτικῶν μας ἀνδρῶν, διακρίνει πολυμέρεια γνώσεων, καὶ βάθος μορφώσεως. Ἄλλὰ καὶ ἦθος. Καὶ φρόνημα γενναῖον. Καὶ παρρησία γνώμης. Καὶ ἀδιάπτωτος ἀγωνιστικὴ διάθεσις. Καὶ αἰσιοδοξοῦμεν διὰ τοῦτο ἀπολύτως, ὅτι ἡ Παιδεία μας δὲν θὰ μείνῃ καθηλωμένη εἰς τὰς προσβάσεις τῆς ἀνοδικῆς της πορείας. Ἄλλ' ὅτι θὰ ἐμψυχωθῇ καὶ θ' ἀναζωογονηθῇ. Καὶ ὅτι τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ μας, ὅσα ἔχουν ἔντως ἐπὶ τοῦ μετώπου των τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς, δὲν θὰ λιμνάζουν καὶ δὲν θ' ἀκίνητοῦν εἰς τὰ ἀσφυκτικὰ τενάγη τῆς οικονομικῆς ἀνεπαρκειᾶς· ἀλλ' ὅτι θὰ δύνανται νὰ βαδίζουν πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀπηλλαγμένα ἀπὸ τὰς οικονομικὰς των χειροπέδας. Τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ δημοκρατικὴν μόνον ἀξίωσιν καὶ ἐπιταγήν. ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου. Διότι ὅπου ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἀνεσις δὲν ἐμπνέουν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν, ἀσφάλεια δὲν ὑπάρχει.

*

Ἐμφανίζει, ὡς ἐκ τούτου, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τοὺς πλεόν ἀναπεπταμένους ὀρίζοντας δράσεως

διὰ τὴν ἀγωνιστικὴν πνευματικότητα καὶ τὴν δημιουργικὴν δράσιν τοῦ κ. Κασιμάτη.

Ὁ Ἔγγελος, ὅταν ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀποκόρυφον τῆς πνευματικῆς του ἀλκῆς καὶ δόξης, καὶ εἶχε πλέον καθιερωθῆ ὡς ὑπέρτατος ἱεροφάντης τοῦ πνεύματος, ἐπόθει διακαῶς νὰ ἀναλάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας τῆς χώρας του. Διότι συνησθάνετο, ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ κατάρθου νὰ διαμορφώσῃ ἀποτελεσματικώτερον τὴν ἠθικὴν συνείδησιν καὶ τὸ Ἐθνικὸν φρόνημα.

*

Καὶ τὸ Ἔθνος ἔχει ἀνάγκην ἀνασυγκροτήσεως οἰκονομικῆς, πνευματικῆς, καὶ ἠθικῆς. Πρὸ παντὸς δὲ τῆς τελευταίας. Οἱ καιροὶ μας σήμερον εἶναι δύσκολοι πολὺ. Εἰς τὰς ἡμέρας μας αὐτὰς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπέβη στῖβος εἰς τὸν ὁποῖον ἀνταγωνίζονται ἡ ἐλευθερία καὶ ὁ ἐξαναγκασμός. Ὁ πνευματικὸς κόσμος, καὶ ὁ ὕλικός. Παράγεται ὡς ἐκ τούτου, διχασμός τῶν ἐφέσεων. Καὶ παντοῦ περὶ ἡμᾶς ἐκδηλοῦται μία βούλησις, ἡ ὁποία ζητεῖ νὰ τροποποιήσῃ καὶ νὰ μεταμορφώσῃ τὴν ζωὴν. Καὶ ὁ κίνδυνος εἶναι μέγας. Καὶ μεγάλη ἡ φθορὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς «εἰκόνας Θεοῦ». Διότι ἡ μηχανὴ καὶ ἡ τεχνικὴ μὲ τὰς θαυμασίας ἐπιδόσεις της, κινδυνεύουν νὰ ὑποτάξουν, ὄχι μόνον τὴν Φύσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ἀπαμβλύνεται καὶ ἀτονεῖ συνεχῶς ἡ ἠθικὴ ἐγερσιμότης.

*

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ ζητήματα τοῦ ὀρθοτέρου προσανατολισμοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως μας, ἄλλοι εἶναι οἱ ἐπαῖοντες. Ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας δέ, εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι, ὅτι ὁ κ. Κασιμάτης θὰ τὴν σεβασθῆ. Διότι κατανοεῖ πληρέστατα τὴν ἀποστολὴν της καὶ τὸν Ἐθνοποιόν της

ρόλον. Καὶ ὡς δημιουργοῦ δυνάμεως, ποῦ διὰ τῆς λειτουργικῆς της ζωῆς μεταγγίζει συνεχῶς τὴν θεῖαν ἐνέργειαν. Καὶ ὡς ἀστερευτοῦ πηγῆς, φωτιζούσης τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἀποτελούσης διὰ τοῦτο, τὸ ἀσάλευτον θεμέλιον τοῦ Ἔθνους.

*

Καὶ εἶναι πασιδῆλον, ὅτι ἡ πρωτίστη ἀναγκαιότης τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀναγέννησις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Διότι, ἂν ἡ τεχνικὴ πρόοδος παραμείνῃ τελικῶς ἀσύδοτος καὶ χωρὶς ἠθικὸν τέλος· καὶ ἂν ἐξακολουθήσῃ ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ζωῆς, χωρὶς τὸν Χριστόν, θὰ καταντήσῃ συμφορὰ. Καὶ θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ Κόσμου.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ο "ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,, ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1962

ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀφιερωμένος
εἰς τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας

Περιέχει, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, καὶ καθημερινὰ διαφωτιστικὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ σημεῖα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ζωὴν, τὴν δράσιν, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ μαρτύρια τῶν Ἁγίων τῆς ἡμετέρας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι «ἔργα πληρώσαντες τὰ ρητὰ τοῦ Σωτῆρος», τιμῶνται ὑπ' Αὐτῆς καὶ προβάλλονται καθημερινῶς πρὸς μίμησιν. Συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ πλαισίου, κοσμουμένου διὰ ψηφιδωτῆς εἰκόνας τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.

ΤΙΜΑΤΑΙ (μετὰ πλαισίου) Δρχ. 10

Εἰς ὁμαδικὰς παραγγελίας Ἐνοριῶν παρέχεται ἔκπτωσης 20 %.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΣ

Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐδέχοντο ὡς τὸ μᾶλλον ἐνδεικνυόμενον σύστημα σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας τὸ ἀναγνωρίζον τὸν αὐτοτελῆ καὶ κυριαρχικὸν χαρακτῆρα ἀμφοτέρων τῶν «ἀρχῶν» τούτων σύστημα τῆς συναλληλίας καὶ συνυπάρξεως καὶ συνεργασίας καὶ ἀλληλοβοηθείας, ἀνευ ἀναρμοδίου ἀναμίξεως καὶ ἐπεμβάσεως τῆς μιᾶς εἰς τὸ πεδίου ἀρμοδιότητος τῆς ἄλλης, ἀπέκρουον δὲ καὶ τὸ σύστημα τοῦ παποκαισαρισμοῦ ἢ τῆς ιεροκρατίας καὶ τὸ ἀντίθετον τούτου σύστημα τοῦ καισαροπαπισμοῦ ἢ τῆς πολιτειοκρατίας. Ἐθεώρουν δηλ. ὀρθῶς, ὅτι δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας οὔτε νὰ ἐπιδιώκη νὰ ἐξουσιάζῃ αὐτὴ ἐπὶ τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐκκοσμικευομένη καὶ ἐπιθέτουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τιάραν μετὰ δύο ξιφῶν, τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀξιοῦσα νὰ χορηγῇ εἰς τὴν Πολιτείαν τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἄλλος ἥλιος εἰς τὴν σελήνην τὸ φέγγος, οὔτε ἐτέρωθεν νὰ ἀνέχρηται νὰ ὑποδουλώται εἰς τὴν Πολιτείαν, ἐπεμβαίνουσιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς καισαροπαπιστικῆς ὑπὸ τὸ πρόσχημα δῆθεν τῆς προστασίας τῆς Ἐκκλησίας, πράγματι δὲ τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ ἐξουθενώσεως αὐτῆς. Ἰδίως οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ἀπέκρουσαν τὸν καισαροπαπισμὸν τῶν Αὐτοκρατόρων, ὡς ἐπίσης καὶ μετέπειτα ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπέκρουσε τὸν λεγόμενον βυζαντινὸν καισαροπαπισμὸν¹. Ἀντιθέτως δὲ εἰργάσθησαν οὗτοι καὶ ἠγωνίσθησαν τοῦτο μὲν ὅπως διατηρήσωσι τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ ὅπως ἐπιδράσωσι βαθύτερον καὶ διαποτίσωσι πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς τὴν Πολιτείαν, ἐπιδιώκοντες συμφωνίαν καὶ συνεργασίαν μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ παρόντος κόσμου.

Δὲν ἐπεχείρησαν ὅμως οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι νὰ ἐξουσιάζωσιν ἢ ὀπωσθήποτε ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Πολιτείας, διότι παρεδέχοντο, ὅτι Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία διακρίνονται οὐσιωδῶς ἀπ' ἀλλήλων, οὐσαί δύο διακεκριμέναι ἀπ' ἀλλήλων ἀρχαί, δύο αὐτοτελεῖς καὶ ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων ὀργανισμοί, ἐφωδιασμένοι διὰ πρωτογενεῶς ἐξουσίας παρὰ τοῦ Θεοῦ, παρ' οὗ καὶ προέρχονται, ἀμέσως μὲν ἡ Ἐκκλησία, ἐμμέσως δὲ ἡ Πολιτεία. «Καὶ γὰρ τοὺς ἄρχοντας αὐτὸς ὤπλισεν, ἵνα φοβῶσι τοὺς ἀσελγαίνοντας· καὶ τοὺς ἱερέας αὐτὸς ἐχειροτόνησεν, ἵνα παρακαλῶσι

τοὺς ὀδυνωμένους»². Οὕτω, καίτοι ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τὸ ἐπίγειον τμήμα αὐτῆς, εἶναι κοινωνία ἐξ ἀνθρώπων ἀποτελουμένη, ὡς καὶ ἡ Πολιτεία, ἐν τούτοις εἶναι συνάμα καὶ πνευματικὴ καὶ ὑπερφυσικὴ κοινωνία καὶ «ἀρχή», ἐπιδιώκουσα ἴδιον ψυχαστικὸν σκοπὸν, δι' ἰδίων πνευματικῶν μέσων καὶ μετ' ἰδίας θεόθεν δεδομένης αὐτῇ ἐξουσίας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς ἐχούσης διάφορον σκοπὸν καὶ μέσα Πολιτείας, καὶ εἶναι αὐτοτελής καὶ ἀνεξάρτητος ἀπ' αὐτῆς, καίτοι οὐχὶ τελείως κεχωρισμένη. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς πνευματικὸς ὀργανισμὸς, ἐπιδιώκει τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῶν μελῶν τῆς, ἐνῶ ἡ Πολιτεία ἐπιδιώκει τὴν ὕλικὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῶν μελῶν τῆς καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρηνικῆς συμβιώσεως αὐτῶν, ἀλλ' ἑκάτερα δι' ἰδίων μέσων³. Διὰ τοῦτο καὶ θεωρεῖται ἡ Ἐκκλησία «ἀρχὴ πνευματικῆ», «μειζων» καὶ «βελτίων» τῆς Πολιτείας, τὰ μάλιστα συγκροτοῦσα καὶ προάγουσα τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων πνευματικῶς. Συνάμα δ' ὅμως ἡ Ἐκκλησία εἶναι, κατὰ τὴν ἐτέραν ὄψιν αὐτῆς, καὶ αἰσθητὸς ὀργανισμὸς, ἐξ ἀνθρώπων ἀποτελούμενος, ἀσχοῦσα ἴδιαν ἐξουσίαν, ἀπορρέουσαν οὐχὶ ἐξ ἀνθρωπίνου, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ δικαίου. Διὰ τοῦτο ἡ ἄσκησις τῆς ἐκ τοῦ τριπλοῦ ἀξιώματος τοῦ Κυρίου ἀπορροεῦσης ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, δηλ. τῆς διδασκτικῆς, τῆς ἁγιαστικῆς καὶ τῆς ποιμαντικῆς, εἶναι τελείως ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐξουσίας, μὴ ὑποκειμένη εἰς κατάργησιν ἢ περιορισμὸν ἢ οἰανδήποτε ἀλλοίωσιν ἐκ μέρους τῆς τελευταίας. Καὶ γενικῶς ἡ Ἐκκλησία, οὔσα «ἀρχὴ πνευματικῆ» θείας προελεύσεως, εἶναι διάφορος καὶ ἀνεξάρτητος μὲν ἀπὸ τῆς Πολιτείας, αὐτοτελής δὲ καὶ αὐτόνομος, καὶ ὡς τοιαύτη, «μειζων ἐκείνης»· «αὕτη γὰρ ἡ ἀρχὴ τοσοῦτον τῆς πολιτικῆς ἀμείνων, ὅσον τῆς γῆς ὁ οὐρανός».

Οὕτως ὁ ἱερός Χρυσόστομος, συγκρίνων τὰς δύο ταύτας ἀρχάς, ἤτοι τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν «βασίλειαν» καὶ τὴν «ἱερωσύνην», διδάσκει: «Ἄλλοι ὄροι βασιλείας καὶ ἄλλοι ὄροι ἱερωσύνης. Ἄλλ' αὕτη μείζων ἐκείνης. Οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν φαινομέ-

2. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς ἀνδρ. ὁμιλ. 6,1. «Ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος... 1. Migne P.G. 49,81»

3. Συνάφως ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος παρατηρεῖ, ὅτι ἐν μὲν τῇ Πολιτείᾳ «μέχρι τοῦ διαγορεῦσαι τὰ πρακτέα μόνον ἐστῆκεν ἡ ἀρχή· ἐνταῦθα δὲ (ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ) καὶ τὴν ἀπὸ τῶν εὐχῶν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς χάριτος προστίθησι συμμαχίαν. Μᾶλλον δὲ ἐκεῖ μὲν οὐδὲ λόγος ὑπὲρ φιλοσοφίας οὐδεὶς, οὐδὲ κἀθηταί τις διδάσκων τί ψυχὴ, καὶ τί ποτε κόσμος, καὶ τί μέλλομεν εἶναι μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπὶ τίσιν ἀπελευσόμεθα ἐντεῦθεν, καὶ πῶς ἀρετῆς περιεσόμεθα, ἀλλὰ περὶ μὲν συναλλαγμάτων καὶ συμβολαίων καὶ χρημάτων πολὺς ὁ λόγος, τούτων δὲ οὐδεμία φροντίς· ἐν δὲ τῇ Ἐκκλησίᾳ πάντας ὑπὲρ τούτων τοὺς λόγους ἴδοι τις ἂν γινόμενος. Διὸ καὶ δικαίως πάντα ἂν τις αὐτὴν καλέσειε, καὶ δικαστήριον καὶ ἰατρεῖον, καὶ φιλοσοφίας διδασκαλεῖον, καὶ ψυχῆς παιδευτήριον, καὶ γυμνάσιον δρόμων τῶν εἰς οὐρανοὺς φερόντων. Ὅτι δὲ καὶ ἡμερωτάτη πασῶν ἀρχή, καίτοι μείζονα ἀρῖβειαν ἀπαιτοῦσα, δῆλον... Βαλανεῖον γὰρ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία πνευματικόν, οὐ ρῦπον σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς ἀποσμήχον κηλὶδα...» (Εἰς Β' Κορ. ὁμιλ. 15,5. Migne P.G. 61,510).

1. Π.χ. ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, συγκεφαλαιῶν καὶ ἐκφράζων τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου διδασκαλίαν καὶ στίχων τῶν ἀρχαιότερων αὐτοῦ Πατέρων, ἐβροντοφώνει: «Ὁ βασιλέων ἐστὶ νομοθετεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ... Βασιλέων ἐστὶν ἡ πολιτικὴ εὐπραξία, ἡ δὲ ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις ποιμένων καὶ διδασκάλων... Ἰπείκομέν σοι, ὦ βασιλεῦ, ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον πράγμασι, φόροις, τέλεσι, δοσιληψίαις, ἐν οἷς σοι τὰ καθ' ἡμᾶς ἐγκχεῖρισται· ἐν δὲ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει ἔχομεν τοὺς ποιμένας, τοὺς λαλήσαντας ἡμῖν τὸν λόγον καὶ τυπώσαντας τὴν ἐκκλησιαστικὴν θεσμοθεσίαν. Οὐ μεταίρομεν ὄρια αἰώνια, ἀ ἔθεντο οἱ Πατέρες ἡμῶν». (Πρὸς τοὺς διαβόλλοντας τὰς ἀγ. εἰκόνας, λόγ. 2,12. Migne P.G. 94, 1296 /7).

νων φαίνεται βασιλεύς, οὐδὲ ἀπὸ τῶν πεπηγμένων αὐτῷ λίθων καὶ ὧν περίκειται χρυσίων ὀφείλει κρῖνεσθαι ὁ βασιλεύς. Οὗτος μὲν γὰρ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἔλαχεν οἰκονομεῖν, ὁ δὲ τῆς ἱερωσύνης θεσμός ἀνω κάθηται. «ὄσα ἂν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ». Ὁ βασιλεύς τὰ ἐνταῦθα πεπίστευται, ἐγὼ τὰ οὐράνια. (ἐγὼ ὅταν εἶπω, τὸν ἱερέα λέγω)... Ὁ βασιλεύς σώματα ἐμπιστεύεται, ὁ δὲ ἱερεὺς ψυχάς· ὁ βασιλεὺς λοιπάδας χρημάτων ἀφήσιν, ὁ δὲ ἱερεὺς λοιπάδας ἀμαρτημάτων· ἐκεῖνος ὅπλα ἔχει αἰσθητά, οὗτος ὅπλα πνευματικά· ἐκεῖνο πολεμεῖ πρὸς βαρβάρους, ἐμοὶ πόλεμος πρὸς δαίμονας. Μείζων ἡ ἀρχὴ αὕτη. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύς τὴν κεφαλὴν ὑπὸ χεῖρας τοῦ ἱερέως ἄγει, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Παλαιᾷ ἱερεῖς βασιλέας ἔχρουν⁴. Ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ διακρίνει ὁ αὐτός ἅγιος Πατὴρ μεταξὺ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς «ἀρχῆς», ἧτις εἶναι «πνευματικὴ» καὶ «ἀνωτέρα» τῆς πρώτης, διαπιστών: «Ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ καὶ ἑτέρα ἀρχή, τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ἀνωτέρα. Τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; Ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡς καὶ αὐτῆς ὁ Παῦλος μέμνηται λέγων, «πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέικετε»... Αὕτη γὰρ ἡ ἀρχὴ τοσοῦτον τῆς πολιτικῆς ἀμείνων, ὅσον τῆς γῆς ὁ οὐρανός· μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ πλέον», καθ' ὅσον ἀναφέρεται εἰς ἄφεςιν ἀμαρτιῶν καὶ πρόληψιν αὐτῶν, καὶ οὐχὶ εἰς βιωτικά, ἀλλ' εἰς οὐράνια· διὸ «ἀμείνων τῆς πολιτικῆς ἢ πνευματικῆς» ἀρχή. Διότι αὕτη ἀσχολεῖται «περὶ ψυχῶν θεραπείαν» ὅσον δὲ φυτῶν καὶ ψυχῶν τὸ μέσον, τοσοῦτον αὕτη βελτίων ἐκείνης. Οἱ δὲ τοῦ βίου τοῦ παρόντος ἄρχοντες τοσοῦτον αὐτῆς ἐλάττους πάλιν, ὅσον τὸ ἐκόντος τοῦ ἄκοντος κρατεῖν βέλτιον. Αὕτη γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ φύσει ἀρχή. Ἐκεῖ μὲν γὰρ τὸ πᾶν τῷ φόβῳ γίνεται καὶ τῇ ἀνάγκῃ, ἐνταῦθα δὲ τῆς προαιρέσεως καὶ τῆς γνώμης ἐστὶ κατόρθωμα. Καὶ οὐ ταύτη μόνον αὕτη βελτίων ἐκείνης, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀρχὴ μόνον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ πατρότης· καὶ γὰρ πατὴρ ἔχει τὸ ἡμερον, καὶ μείζονα ἐπιτάττουσα πείθει. «Ὅσον οὖν ψυχῆς καὶ σώματος τὸ μέσον, τοσοῦτον πάλιν αὕτη διέστηκεν ἐκείνης ἢ ἀρχῆς». «Ὅθεν αὐδῆλον, ὅτι πάντων μάλιστα αὕτη ἢ ἀρχὴ τὴν ἡμετέραν συγκροτεῖ ζωήν»⁵.

Περαιτέρω ἐκ τῆς μελέτης τῆς Ἐκκλησιολογίας τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν συνάγεται, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία δὲν πρέπει οὔτε νὰ ταυτίζονται, οὔτε νὰ χωρίζονται ἐντελῶς, οὔτε νὰ ἀλληλοὑποδοιῶνται ἢ ἀλληλοκαταδυναστεύονται δι' ἀναρμοδίας ἐπεμβάσεως τῆς μιᾶς εἰς τὰ interna corporis τῆς ἄλλης, ἀλλὰ πρέπει νὰ συνεργάζονται ἀρμονικῶς καὶ νὰ βοηθῶνται ἀμοιβαίως, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν πρώτων μὲν ὅτι ἑκατέρα ἔχει ἀνάγκην τῆς συμπαραστάσεως καὶ ἐπικουρίας τῆς ἄλλης, καὶ δὴ ἡ μὲν Πολιτεία τῆς πνευματικῆς δυνάμεως καὶ βοηθείας τῆς Ἐκκλησίας, αὕτη δὲ τῆς ὑλικῆς δυνάμεως καὶ ἐπικουρίας τῆς Πολιτείας· δευτέρον δὲ ὅτι αἱ σφαῖραι ἐνεργείας ἀμφοτέρων δὲν εἶναι τελείως κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλή-

λων, ἀλλ' ἐν πολλοῖς συμπίπτουσι· καὶ τρίτον ὅτι τὰ μέλη ἀμφοτέρων εἶναι οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι οἱ ἀπαρτίζοντες τὰς δύο ταύτας αὐτοτελεῖς καὶ διακεκριμένας ἅπ' ἀλλήλων κοινωνίας, οἵτινες ὡς χριστιανοὶ ἔχουσι τὴν ἐπιτολὴν τοῦ Κυρίου νὰ ἀποδίδωσι «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ»⁶. Διὰ πάντα ταῦτα ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία ὀφείλουσι νὰ περιορίζωνται «ἔσω τῶν οἰκείων ὄρων»⁷ καὶ, ὡς εἶπομεν, νὰ μὴ ἐπιμβαίνωσιν ἑκατέρα εἰς τὴν ἀλλοτρῖαν περιοχὴν τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ἄλλης, ἀρκοῦμεναι μόνον εἰς ἀμοιβαίαν συμπαραστάσιν καὶ ἐπικουρίαν. Ἐπομένως ἀνεγνώριζον μὲν οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι τὸ καθῆκον τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ ἐντεύθεν, ὅπως, συναδᾷ τῷ συστήματι τῆς συναλληλίας καὶ ἀλληλοβοηθείας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, εἶναι προστατῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπερασπιστῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως αὐτῆς, ἠρνοῦντο ὅμως αὐτῷ τὸ δικαίωμα ἀναμιξέως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐν τῇ πράξει ἡ ὀρθὴ αὕτη ἀρχὴ τῆς μὴ ἀναμιξέως τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ γενικῶς τῆς Πολιτείας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐτηρήθη πάντοτε, ἀρχῆς γενομένης ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων (ἰδιαιτάτα προκειμένου περὶ τῶν αἰρέσεων καὶ τῶν σχισμάτων καὶ τῆς ἐπανενώσεως τῶν ὀπαδῶν αὐτῶν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἢ περὶ πληρώσεως χηρευόντων πατριαρχικῶν ἢ ἐπισκοπικῶν θρόνων κλπ.) μέχρι καὶ τοῦ παρόντος, τοῦ ὅπερ προὔκάλεσε τὰς δικαίας διαμαρτυρίας τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἄλλων Πατέρων, ὡς καὶ μετέπειτα πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν.

Αὐτονόητον βεβαίως ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἀναγνώρισις τῆς Πολιτείας καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν σχέσεων αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν στηρίζονται ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Κ. Διαθήκης, καθ' ἣν ἡ Πολιτεία καὶ αἱ ὑπ' αὐτῆς ἀσκούμεναι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμένα εἰσίν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία, εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ»⁸. «Ὅθεν ὁ Κύριος ἀπήνητησε πρὸς τὸν Πιλάτον: «οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἀνωθεν»⁹. Καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος προτρέπεται: «ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν»¹⁰. Ἐκ τούτων δῆλον, ὅτι ἡ κρατικὴ καὶ πᾶσα γενικῶς ἀνθρωπίνῃ ἐξουσία ἔχει θεῖαν τὴν καταγωγὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ μὲν Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἀναγνωρίζῃ αὐτήν, οἱ δὲ χριστιανοὶ—μέλη αὐτῆς ὀφείλουσι νὰ ἐβῶνται καὶ νὰ ὑποτάσσωνται καὶ νὰ πειθαρχῶσιν εἰς τὸν θεῖα προελεύσεως θεσμὸν τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας «διὰ τὸν Κύριον»¹¹. Διότι «ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξου-

6. Ματθ. 22,21.

7. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς τὸ ρητὸν «εἶδον τὸν Κύριον...», ὁμιλ. 4,4. Migne P.G. 56,126.

8. Ῥωμ. 13,1. Ἰωάν. 19,11.

9. Ἰωάν. 19,11.

10. Α' Πέτρ. 2,13.

11. Α' Πέτρ. 2,13. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ῥωμ. ὁμιλ. 23, 1 ἐξ. MPG. 60,615 ἐξ. Ἐνταῦθα ὁ Χρυσόστομος διευκρινίζει, ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας γενικῶς ἢ «περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος»,

4. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς τὸ ρητὸν «εἶδον τὸν Κύριον», ὁμιλ. 4,4-5. Migne P.G. 56,126.

5. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Β' Κορ. ὁμιλ. 15,4. Migne P.G. 61,507/9.

σία, τῆ τοῦ Θεοῦ διαταγῆ ἀνθέστηκεν»¹². Ἄλλ' ὅμως ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ ὑποβοηθῆ τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελούμενον ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, καθ' ὅσον «δι' ἀμφοτέρων (Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας) ὁ Θεὸς τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν οἰκονομεῖ»¹³. Γενικῶς ὡς σκοπὸς καὶ προορισμὸς τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας καθορίζεται, ὅπως εἶναι αὕτη «Θεοῦ διάκονος εἰς τὸ ἀγαθόν»¹⁴, συμμορφουμένη πάντοτε καὶ ἐν πᾶσι πρὸς τὴν ἀγαθὴν βούλησιν τοῦ Θεοῦ, οὐδέποτε δὲ ἀντιτιθεμένη πρὸς ταύτην καὶ καθισταμένη πολέμιος αὐτῆς. Διὸ ὁ Θεὸς «ἐπαίδευσε τοὺς βασιλεῖς μὴ πέραν τοῦ δοθέντος αὐτοῖς παρὰ τοῦ Θεοῦ μέτρον τὴν ἐξουσίαν προάγειν»¹⁵. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, τῆς ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐκπληρώσεως τοῦ θεθέντος αὐτῇ σκοποῦ, οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσιν ὑπακοὴν εἰς τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν καὶ τοὺς φορεῖς αὐτῆς κοσμικοὺς ἄρχοντας, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ ἀντιθέτῳ περιπτώσει δικαιοῦνται οἱ χριστιανοί, ὡς ἐλέχθη, νὰ ἀποδίδωσι «τὰ τῷ Καίσαρος τῷ Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ»¹⁶, πειθαρχοῦντες τῷ «Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»¹⁷.

Οὕτως ὁ ἱερός Χρυσόστομος, προκειμένης μὲν τῆς δευτέρας περιπτώσεως, καθ' ἣν διαπιστοῦται ἀντίθεσις καὶ σύγκρουσις τῆς ἀνθρωπίνης ἐξουσίας πρὸς τὴν ἀγίαν βούλησιν καὶ νομοθεσίαν τοῦ Θεοῦ, συνιστᾷ: «σὺ δέ, ὅταν ἀκούσης, ἀπόδος τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι», ἐκεῖνα γίνωσκε λέγειν αὐτὸν μόνον, τὰ μὴδὲν τὴν εὐσέβειαν παραβλάπτοντα· ὡς ἂν τι τοιοῦτον ἦ, οὐκέτι Καίσαρος, ἀλλὰ τοῦ διαβόλου φόρος ἐστὶ καὶ τέλος τὸ τοιοῦτον»¹⁸, ὅποτε βεβαίως «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ». Προκειμένης δ' ὅμως τῆς πρώτης περιπτώσεως, καθ' ἣν οἱ ἄρχοντες καθίστανται ὄργανα καὶ διάκονοι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν, ἐκπληροῦντες οἰονεὶ θεῖαν ἀποστολὴν ἐν τῷ κόσμῳ, διδάσκει, ὅτι οἱ χριστιανοὶ «τοῖς ἄρχουσιν ὑπακοὴν ὀφείλομεν», ἐν τῇ πεποιοῦσιν ὅτι «οὐκ ἄρχουσιν, ἀλλὰ τῷ Θεῷ ὑποτασσόμεθα· ἐκεῖνῳ γὰρ ὁ ταῖς ἀρχαῖς ὑποτασσόμενος

οὐχὶ δὲ «περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἀρχόντων»: «Οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία, φησὶν, εἰ μὴ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Τί λέγεις; πᾶς οὖν ἄρχων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χειροτόνηται; Οὐ τοῦτο λέγω, φησὶν, οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἀρχόντων ὁ λόγος μοι νῦν, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Τὸ γὰρ ἀρχὰς εἶναι, καὶ τοὺς μὲν ἄρχειν, τοὺς δὲ ἄρχεσθαι, καὶ μὴδὲ ἀπλῶς καὶ ἀνέδην ἅπαντα φέρεσθαι, ὡσπερ κυμάτων τῆδε κἀκεῖσε τῶν δῆμων περιγομμένων, τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ἔργον εἶναι φημι. Διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, «οὐ γὰρ ἐστὶν ἄρχων, εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ», ἀλλὰ περὶ τοῦ πράγματος διαλέγεται, λέγων «οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία, εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ἐξουσίαι ὑπὸ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν». Οὕτω καὶ ὅταν λέγῃ τις σοφός, ὅτι «παρὰ Κυρίου ἀρμόζεται ἀνδρὶ γυνή», τοῦτο λέγει, ὅτι τὸν γάμον ὁ Θεὸς ἐποίησεν, οὐχ ὅτι ἕκαστον συνιόντα γυναικὶ αὐτὸς συνάπτει· καὶ γὰρ ὁρῶμεν πολλοὺς ἐπὶ κακῷ, καὶ οὐ νόμῳ γάμου συνιόντας ἀλλήλοις, καὶ οὐκ ἂν τῷ Θεῷ τοῦτο λογισαίμεθα».

12. Ρωμ. 13,2.

13. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς ἀνδριάντ. ὁμιλ. 6,1. "Ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόρος... 1. MPG. 49,81.

14. Ρωμ. 13,4.

15. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Λόγ. εἰς τὸν μακάρ. Βαβύλαν 23. Migne P.G. 50,571.

16. Ματθ. 22,21. Μάρκ. 12,17. Λουκ. 20,25.

17. Πράξ. 5,29.

18. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ματθ. ὁμιλ. 70,2. Migne P.G. 58,656.

μενος πείθεται), ἐνῷ ἀντιθέτως «ὁ μὴ ὑπακούων ἐκεῖνῳ (τῷ ἄρχοντι), τῷ Θεῷ πολεμεῖ, τῷ ταῦτα νομοθετήσαντι». Ἐπαναλαμβάνων δ' ὁ αὐτὸς ἅγιος Πατὴρ τὴν ἀνωτέρω παύλειον διδασκαλίαν, τονίζει ὅτι ὁ συμμορφούμενος πρὸς τὴν θεῖαν βούλησιν ἄρχων «συνεργὸς ἐστὶν ἡμῖν καὶ βοηθὸς καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τοῦτο ἀπέσταλται· ἀμφοτέρωθεν τοίνυν ἐστὶν αἰδέσιμος, καὶ ὅτι παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀπεστάλη, καὶ ὅτι ἐπὶ τοιοῦτω πράγματι... Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν εἰς ὄργην, ἐκδικὸς τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι». Ποιεῖται μάλιστα τὴν ἐξῆς σύγκρισιν μεταξὺ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἄρχοντος: «Σκόπει δὲ συμβουλεύω περὶ σωφροσύνης ἐγώ, καὶ ἐκεῖνος τὰ αὐτὰ λέγει διὰ τῶν νόμων· παραινῶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλεονεκτεῖν καὶ μὴδὲ ἀρπάζειν, κἀκεῖνος ὑπὲρ τούτων κἀθηται δικάζων· ὥστε καὶ συνεργὸς ἡμῖν καὶ βοηθός...». Διὸ ἡ πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἄρχοντας «ὑποταγή» ἀνεξαρτήτως «πᾶσι διατάσσεται, καὶ ἱερεῦσι καὶ μοναχοῖς, οὐχὶ δὲ τοῖς βιωτικοῖς μόνον... κἂν ἀπόστολος ἦς, κἂν εὐαγγελιστὴς, κἂν προφήτης, κἂν ὅστισόν· οὐδὲ γὰρ ἀνατρέπει τὴν εὐσέβειαν αὕτη ἡ ὑποταγή»¹⁹.

Ἐπειτα καὶ ὁ Μ. Βασίλειος, ἀναγνωρίζων τὴν ἀναγκαιότητα τῆς Πολιτείας, ἐφ' ὅσον ὁ ἀνθρωπος εἶναι «ζῶον πολιτικὸν καὶ συναγελαστικόν»²⁰, παρὰ τοῦ Θεοῦ λαβὼν τὴν ἐφεσιν πρὸς συμβίωσιν ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῶν συνανθρώπων του, ἐδίδασκεν ὅτι ὁ ἡγεμὼν καὶ γενικῶς πᾶς ἄρχων λαμβάνει τὴν ἐξουσίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ὑπεύθυνος ἔναντι τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς χάριτος τοῦ ὁποίου ἄρχει καὶ κυβερνᾷ. Διότι «Κύριος καθιστᾷ βασιλεῖς καὶ μεθιστᾷ, καὶ οὐκ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ τεταγμένη· σφίζεται οὖν βασιλεὺς οὐ παρὰ τὴν πολλὴν δύναμιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν θεῖαν χάριν... διὰ τὴν θεῖαν χειραγωγίαν»²¹. Ἡ ἐξουσία καὶ ἡ δύναμις χορηγοῦνται εἰς τοὺς ἄρχοντας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ²², καὶ ἐπομένως οὗτοι «οὐχὶ φύσει κρατοῦσι τῶν ὁμοδούλων, διὸ καὶ ἀποβάλλουσι πολλάκις τὴν ἀρχήν»²³. Διὰ τοῦτο ὁ Μ. Βασίλειος συνεβούλευε τὸν κόμητα Ἐλλάδιον, ὅπως ἐργάζηται τὸ ἀγαθὸν «κατὰ τὴν δύναμιν, ἣν ἔδωκέ σοι ὁ Χριστός, χρηστῶ καὶ ἀγαθῶ τὸν τρόπον ὄντι, καὶ εἰς ἀγαθὸν οἷς ἔλαβες κεχρημένῳ»²⁴. Ἀλλαχοῦ πάλιν ὁ αὐτὸς θεῖος Πατὴρ συμβουλεύει τὴν ὑποταγὴν τῶν ἀρχομένων εἰς τὰς κοσμικὰς ἐξουσίας, ἐπαναλαμβάνων τὴν παύλειον διδασκαλίαν: «πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία, εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν· ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν»²⁵.

19. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Ῥωμ. ὁμιλ. 23,1-2. Migne P.G. 60,615 ἐξ.

20. Μ. Βασιλείου, Εἰς Ψαλμ. 14,1(6). Migne P.G. 29,261.

21. Μ. Βασιλείου, Εἰς Ψαλμ. 32,9. Migne P.G. 29,344/5.

22. Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολαὶ 76 καὶ 109. Migne P.G. 32,452 καὶ 520.

23. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς ἀνδρ. ὁμιλ. 7,2. Migne P.G. 49,93.

24. Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολὴ 109. Migne P.G. 32, 520.

25. Ῥωμ. 13,1-2. Μ. Βασιλείου, Ἡθικὰ 97,2. Migne P.G. 31,860.

Ὁ δὲ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐδίδασκεν ὁμοίως, ὅτι οἱ ἄρχοντες ἀντλοῦσι τὴν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν αὐτῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο «Χριστῷ συνάρχουσι, Χριστῷ καὶ συνδιοικοῦσι· παρ' ἐκείνου τὸ ξίφος, οὐκ εἰς ἔργον, ἀλλ' εἰς ἀπειλήν· ὁ καθαρὸν ἀνάθημα τῷ δεδωκότι φυλάσσοιτο»²⁶. Ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι εἶναι ἰσοτίμοι πρὸς ἀλλήλους, ἡ δὲ ἰσοτιμία αὕτη ἀπορρέει ἐκ τῆς κοινῆς καταγωγῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων, πλασθέντων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Δημιουργοῦ καὶ ἐκ «τοῦ αὐτοῦ χοδός» καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν «μίαν εἰκόνα», ἐπομένως ἐχόντων τὸ αὐτὸ τοῦ ἀνθρώπου «ἐν ἀξίωμα», ὡς ἐπίσης καὶ κοινὸν τὸν Σωτῆρα.²⁷ Ὁ ἄρχων εἶναι «εἰκὼν τοῦ Θεοῦ» καὶ κυβερνᾷ ὁμοίως «εἰκόνας» τοῦ Θεοῦ, ὑποχρεούμενος νὰ σέβηται τὸ «ἀρχέτυπον» διὰ τοῦ σεβασμοῦ τῶν «ὁμοφύλων» ὑπηκόων του. «Εἰκὼν εἶ τοῦ Θεοῦ καὶ εἰκόνα διὰ χειρὸς ἀγείει... τίμησον τὴν συμφύταν, αἰδέσθητι τὸ ἀρχέτυπον, γενοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ, μὴ τοῦ κοσμοκράτορος, μετὰ τοῦ χρηστοῦ Δεσπότη, μὴ τοῦ πικροῦ τυράννου... μίμησαι διὰ ταῦτα Θεοῦ φιλανθρωπίαν», μεθ' οὗ «συνάρχεις καὶ συνδιοικεῖς»²⁸. Γενικῶς τοὺς ἀσκοῦντας ἀρχὴν τινα καὶ ἐξουσίαν, καὶ κατ' ἐξοχὴν τοὺς κληρικούς, νοεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὡς ἀπλοῦς βοήθους τῆς ἀρετῆς καὶ ἀνταγωνιστὰς τῆς κακίας καὶ τὴν «ἀρχὴν» αὐτῶν ἐν ἡθικῇ μόνον ἐννοίᾳ, ὑπολαμβάνων ὀρθῶς αὐτοὺς ὡς «ἀρετῇ κρατοῦντας»: «τοῦτο γὰρ ὁ ἄρχων εἶναι μοι φαίνεται, βοηθὸς ἀρετῆς καὶ ἀνταγωνιστὴς κακίας, κἂν τὴν ἀναίμακτον ἀρχὴν ἀρχὴν, καθάπερ ἡμεῖς, κἂν τὴν μετὰ ξίφους καὶ τελαμώνος· αἶμα γὰρ οὐδέ σοι προσθήσομεν, ἀρετῇ κρατοῦντα γινώσκοντες, οὐ βία καθείργοντα, καὶ φόβῳ μᾶλλον ἢ ἔργῳ κολάζοντα τοὺς κακοὺς, ὅπερ τῆς ἀρίστης ὁρος ἀρχῆς»²⁹. Διὰ ταῦτα καὶ ὁ Μ. Βασίλειος προστίθησιν, «ὅτι δεῖ τοὺς ἄρχοντας ἐκδίκους εἶναι τῶν δικαιωμάτων τοῦ Θεοῦ· οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν· θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστὶ σοι εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἐκδίκος εἰς ὄργην τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι»³⁰. «Καὶ γὰρ τοὺς ἄρχοντας αὐτὸς ὥπλισεν, ἵνα φοβῶσι τοὺς ἀσελγαίνοντας», παρατῆρεῖ καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος³¹.

Οἱ ἄρχοντες ὀφείλουσι νὰ θεωρῶσιν ἑαυτοὺς μᾶλλον ὡς «διδασκάλους καὶ παιδαγωγούς» τῶν ὑπηκόων καὶ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο νὰ κυβερνῶσι, μὴ λησμο-

νοῦντες ὅτι ἔχουσι ἰσχὺν καὶ ἐπὶ «τῶν ἀρχόντων οἱ νόμοι» καὶ αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, —«ἄρχοντες γὰρ ἀρχόντων εἰσὶν οἱ νόμοι»—, τοσοῦτ' μᾶλλον ὅσῳ «καὶ δούλων καὶ δεσποτῶν ὁ αὐτὸς πατὴρ καὶ Θεός»³². Συνεπῶς ὑπόκεινται καὶ οὗτοι εἰς τὴν πνευματικὴν ἀρχὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ποιμένων αὐτῆς. Διότι «ὁ τοῦ Χριστοῦ νόμος ὑποτίθησιν ὑμᾶς τῇ ἐμῇ δυναστείᾳ καὶ τῷ ἐμῷ βήματι· ἄρχομεν γὰρ καὶ αὐτοί· προσθήσω δέ, ὅτι καὶ τὴν μείζονα καὶ τελειότεραν ἀρχὴν, ἢ δεῖ τὸ πνεῦμα ὑποχωρῆσαι τῇ σαρκί, καὶ τοῖς γηϊνοῖς τὰ ἐπουράνια· δέξῃ τὴν παρησίαν, οἶδ' ὅτι πρόβατον εἶ τῆς ἐμῆς ποιμνῆς, τῆς ἱεράς ἱερὸν, καὶ θρέμμα τοῦ μεγάλου Ποιμένος, καὶ καλῶς ἄνωθεν ἠγμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, καὶ τῷ φωτὶ τῆς ἁγίας καὶ μακαρίας Τριάδος ὁμοίως ἡμῖν ἐλλαμπόμενον»³³.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, ὅτι οἱ ἄρχοντες δὲν κυβερνῶσιν ἰδίᾳ δυνάμει, ἀλλ' ὀφείλουσι νὰ εἶναι ἐκδίκιοι τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐντολῶν καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, συμμορφούμενοι ἐν τῇ διακυβερνήσει τῶν λαῶν πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ νομοθετοῦσαν βούλησιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐκφραζομένην διὰ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ἡθικοῦ νόμου αὐτοῦ. Δικαιοῦνται δὲ οἱ ἄρχοντες νὰ ἀπαιτῶσι τὴν ὑπακοὴν τῶν χριστιανῶν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκδιδομένους νόμους, μόνον ὅταν οὗτοι εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὸν ἄγραφον καὶ τὸν γραπτὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, διότι ἀκριβῶς εἶναι «ἄρχοντες τῶν ἀρχόντων οἱ νόμοι»³⁴ οὗτοι τοῦ Θεοῦ, ὡς προεῖρηται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω ὄρον οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσι (πάσαις ἐξουσίαις ἐπερχοῦσαι ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν, ὡς ὑποτελεῖς φόρου τυγχάνοντες· καὶ μὴ κακοποιοῦντες μισεῖν τὸν νόμον, μηδὲ ἀναμένειν τὴν μάχαιραν, ἀλλὰ τῷ φόβῳ καθαιρομένους ἐπαινεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἐξουσίας). Διότι «ἔστι καὶ οὗτος εἰς τῶν ἡμετέρων νόμων, καὶ οὗτος τῶν ἐπαινουμένων καὶ κάλλιστα διατεταγμένων τῷ Πνεύματι, τὸ δυνατὸν μετὰ τοῦ καλοῦ δοκιμάσαντι καὶ νομοθετήσαντι, ὥσπερ δούλους ὑπακοῦειν δεσπότης, καὶ γυναίκα ἀνδράσι, καὶ Κυρίῳ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μαθητὰς ποιμέσι καὶ διδασκάλοις»³⁵. Ἐκ τῶν εἰρημένων καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ὑπακοὴ καὶ ἡ ὑποταγὴ καὶ νομιμοφροσύνη τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς ἰδίους ἄρχοντας καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀσκουμένην κοσμικὴν ἐξουσίαν ὑπαγορεύεται καὶ ἐπιβάλλεται τὸ μὲν ἐκ τῆς θείας προελεύσεως αὐτῆς, τὸ δὲ ἐκ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς, ὅστις εἶναι ἡ διακονία τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐπιβολῇ τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ὀριζομένου οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ θείου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρωπίνων νόμων. Διὰ τοῦτο ἡ ὑπακοὴ καὶ νομιμοφροσύνη τῶν ἀρχομένων ἀναφέρεται ἐμμέ-

26. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 17,9. Migne P.G. 35,976.

27. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Εἰς Ἰουλιανόν, Λόγ. 19, 13. Migne P.G. 35,1060. Ἔπη θεολ. 26, 27. Migne P.G. 37,853. Μ. Βασιλείου, Περὶ ταπεινοφροσύνης 7. Migne P.G. 31,537 ἐξ.

28. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 17,9. Migne P.G. 35,976. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς ἀνδρ. ὁμιλ. 21. Migne P.G. 49,216.

29. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Ἐπιστολὴ 224, «Ἀφρικανῶν», Migne P.G. 37,368.

30. Μ. Βασιλείου, Ἠθικά, ὄρος 79,1. Migne P.G. 31,860.

31. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς ἀνδρ. ὁμιλ. 6,1. Ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος...1. Migne P.G. 49,81.

32. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Γέν. λόγ. 4,2. Migne P.G. 54,596.—Περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας. Migne P.G. 63,695 ἐξ. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Ἐπιστολὴ 79, «Σιμπλικίῳ», Migne P.G. 37,153.

33. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 17,8. Migne P.G. 35,976.

34. Ἰωάννου Χρυσόστομου, Εἰς Γέν. λόγ. 4,2. Migne P.G. 54,596.

35. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 17,6. Migne P.G. 35,973. Πρβλ. καὶ Λόγ. 2,4, αὐτόθι σ. 409.

σως εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶναι, ὡς ἐλέχθη, «εἰς τῶν ἡμετέρων νόμων, τῶν διατεταγμένων τῷ Πνεύματι». Ἐντεῦθεν καὶ ἐξυψοῦται καὶ ἐξαγιάζεται ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἡ τοιαύτη ὑπακοή, παραβαλλομένη πρὸς τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν Χριστόν, ὡς καὶ τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς ἰδίους ἄνδρας³⁶.

Ἄλλ' ὅμως, ὡς ἐλέχθη, ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς χριστιανούς ἡ ὑπακοή εἰς τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν, μόνον ἐφ' ὅσον αὕτη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκπηγάξει καὶ εἶναι τοῦ «Θεοῦ διάκονος εἰς τὸ ἀγαθόν»³⁷ καὶ δὲν ἀντιστρατεύεται εἰς τὴν θεῖαν βούλησιν. Οὕτως ὁ Μ. Βασιλείος διδάσκει, ὅτι οἱ ὑπῆκοοι ὀφείλουσιν «ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτάσσεσθαι», ἀλλὰ μόνον «ἐν οἷς ἂν ἐντολὴ Θεοῦ μὴ ἐμποδίζηται»^{37α}. Ἡ ὑποταγὴ δηλαδὴ εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐπιβάλλεται ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι εἶναι οὗτοι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφαρμοζοῦσι τὸν νόμον αὐτοῦ, ὄντες διάκονοι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἄν ὅμως τὸ τελευταῖον τοῦτο δὲν συμβαίνει, ἂν δηλ. ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐπιχειρῆται τι μὴ συντελοῦν εἰς τὸ ἀγαθόν καὶ ἀντιτιθέμενον εἰς τὴν θεῖαν βούλησιν, ἢ θεσπίζεται νόμος ἀντικείμενος εἰς τὸν θεῖον νόμον καὶ προάγων τὸ κακόν, τότε ἀπαλλάσσονται οἱ χριστιανοὶ ὑπῆκοοι τῆς ὑποχρέωσός τῆς ὑπακοῆς εἰς τοὺς ἄρχοντας, ὑποχρεούμενοι νὰ βλέπωσι καὶ ἐφαρμοζῶσιν οὐχὶ «τὸν τοῦ κρατοῦρος νόμον, ἀλλὰ τὸν τοῦ κτίσαντος»³⁸. Διότι, ἐὰν συνειροφούντο ποῖς διαταγὴν ἄρχοντος ἢ νόμον, ἐπιβάλλοντα οὐχὶ τὸ ἀγαθόν ἀλλὰ τὸ κακόν καὶ «τὰ τὴν εὐσέβειαν παραβλάπτοντα», θὰ ἐξετέλουν τὸ θέλημα τοῦ διαβόλου³⁹ καὶ οὐχὶ τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τῆς συγκρούσεως τοῦ ἀνθρωπίνου νόμου πρὸς τὸν θεῖον, τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως καὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας πρὸς τὴν ἀγαθὴν βούλησιν καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ, παρέχεται τοῖς χριστιανοῖς τὸ δικαίωμα τῆς μὴ συμμορφώσεως καὶ ἀντικεινῶς ἰδίως ὁ Μ. Βασιλείος καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅταν ἦλθον εἰς σύγκρουσιν πρὸς τοὺς ἀθετοῦντας τὸν θεῖον νόμον ἄρχοντας τῆς ἐποχῆς των. Ὁ Χρυσόστομος μάλιστα φέρει καὶ τὸ ἐξῆς ἀπλοῦν παράδειγμα: «Ἔστω γάρ τις βασιλεὺς πονηρὸς καὶ ἰδιώτης χρηστός... ἐπιτάττει τῷ ἰδιώτῃ ὁ βασιλεὺς πονηρὸν τι πρᾶγμα καὶ πλημμελείας γέμον· τί οὖν (ποιήσῃ) ὁ χρηστός ἰδιώτης καὶ ὑπῆκοος; οὐ μόνον οὐκ εἴξει οὐδὲ ὑπακούσεται, ἀλλὰ πειράσεται καὶ τὸν ἐπιτάττοντα ἀπαγαγεῖν τοῦ προκειμένου, κἂν ἀποθανεῖν δέη»⁴⁰.

Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ παράδειγμα τῶν δύο τούτων Ἱεραρχῶν δεόν νὰ εἶναι ἀπαράδεκτος ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πᾶσα τῶν ἀρχόντων αὐθαιρεσία καὶ ἀθέτησις τοῦ θεοῦ νόμου,

36. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, αὐτόθι σ. 973. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Ῥωμ. ὁμιλ. 23,1. Migne P.G. 60,615 ἐξ.

37. Ῥωμ. 13, 4.

37α. Μ. Βασιλείου, Ἡθικὰ 79, 2. Migne P.G. 31, 860.

38. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. περὶ φιλοπρωχίας 14,27. Migne P.G. 35,892.

39. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Ματθ. ὁμιλ. 70,2. Migne P.G. 58,656.—Λόγ. εἰς τὸν μακάρ. Βαβύλαν 22. Migne P.G. 50,569 ἐξ.

40. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Λόγ. περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας 26, Migne P.G. 63,762.

ὡς καὶ πᾶσα ὑπερβασία καὶ δυναμικὴ ἐπέμβασις καὶ ἀνάμιξις τοῦ Κράτους εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν δογματικὴν πίστιν καὶ διδασκαλίαν αὐτῆς. Διότι οἱ πολιτικοὶ ἡγέται ὀφείλουσι «μὴ πέραν τοῦ δοθέντος αὐτοῖς παρὰ τοῦ Θεοῦ μέτρου τὴν ἐξουσίαν προάγειν»⁴¹, ὡς προεῖρηται. Ὅταν δ' ὅμως συμβῇ τοῦτο καὶ ἐκ τῆς κρατικῆς ἐπεμβάσεως ἢ τῆς καταχρήσεως τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας «ἐντολὴ Θεοῦ ἐμποδίζηται»⁴² καὶ παραβλάπτηται ἢ εὐσέβεια καὶ εἶναι «Θεὸς τὸ κινδυνεύομενον»⁴³ καὶ ἢ πρὸς αὐτὸν πίστις, ἢ εἶναι «τοῦ διαβόλου φόρος καὶ τέλος» τὸ ἐπιβαλλόμενον τοῖς ἀρχομένοις⁴⁴ τότε ἐπιβάλλεται νὰ ἐφαρμοζῆται πάντοτε ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανῶν, ἀνευ συζητήσεων καὶ παραχωρήσεων, τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»⁴⁵, δηλαδὴ ἐπιβάλλεται ἡ ἀντίστασις εἰς τὴν ἀντίθετον ἀνθρωπίνην θέλησιν καὶ ἐξουσίαν καὶ ἡ συμμόρφωσις πρὸς τὸ θέλημα καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἡ τοιαύτη μάλιστα ἀντίστασις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανῶν ἀποτελεῖ οὐ μόνον δικαίωμα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ καθήκον ἱερὸν. Ἰδίως ἡ Ἐκκλησία δικαιούται εἰς παρομοίαις περιπτώσεσι νὰ ἀποκρούῃ πᾶσαν ἀναρμοδίαν καὶ ἀντικανονικὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Συνόδων παραδεδομένα αὐτῆς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ὀρθόδοξον δογματικὴν πίστιν, συμφώνως πρὸς τὰ γνωστά ἀξιωματικὰ παραδείγματα τῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν Χρυσοστόμου καὶ Βασιλείου.

Οὕτως, ὅταν ὁ θεῖος Χρυσόστομος διετάχθη ἀναρμοδίως καὶ ἀντικανονικῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἐμπειπιστευμένον αὐτῷ ποίμνιον καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς ἐξορίαν, ἀπήνησεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα: «Ἐγὼ παρὰ τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ ὑποδέδεγμαί τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην

41. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Λόγ. εἰς τὸν μακάρ. Βαβύλαν... 23. Migne P.G. 50,571.

42. Μ. Βασιλείου, Ἡθικὰ 79,2. Migne P.G. 31,860.

43. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 43,50. Migne P.G. 36,561.

44. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Ματθ. ὁμιλ. 70,2. Migne P.G. 58,656.

45. Πρὸξ. 5,29. Πρβλ. καὶ Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Πράξ. Ἀποστόλ. ὁμιλ. 13,1. Migne P.G. 60,106. Πρβλ. καὶ Κ. Κυριαζῆ, Τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιστάσεως ἐξ ἐπόψεως ὀρθόδοξου, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 36: «Ὅπου ὁ συγκεκριμένος φορεὺς τῆς κρατικῆς ἐξουσίας διὰ τῶν μέτρων αὐτοῦ ἀφίσταται τῆς ἀρχῆς, κατ' ἦν ὁ ἄρχων εἶναι διάκονος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἀγαθόν καὶ παύει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπηρετῶν τὸ γενικὸν συμφέρον, ἀποξενοῦται τῆς ιδιότητος τοῦ διακόνου τοῦ Θεοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν δικαιούται ν' ἀποιτῆ ὑπακοὴν πρὸς τοὺς νόμους αὐτοῦ. Τὸ ἀντίθετον θὰ ἀπετέλει ὕβριν καὶ αὐθαιρεσίαν, ἐνὶ λόγῳ κακίῳ, ὅπερ ἀντιτίθεται εἰς τὴν θεῖαν βούλησιν. Ὁ ἄνθρωπος πάντως ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν Θεὸν τὸ ἀνήκον εἰς αὐτὸν καὶ νὰ πειθαρχῇ «Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις». Κατὰ ταῦτα, ἐὰν ἡ ἀνθρωπίνῃ ἐξουσίᾳ ζητῆ τι, ὅπερ εἶναι διάφορον τοῦ θεοῦ νόμου καὶ ἀντιτίθεται εἰς αὐτόν, ὁ πολίτης ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὴν τιμὴν εἰς τὸν Θεὸν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἄρχοντα. Ὅθεν εἰς τὸ ἐρώτημα, ἐὰν κατ' ἀρχὴν εἶναι ἐπιτρεπτὴ ἢ ἀντίστασις ἐξ ὀρθόδοξου ἐπόψεως κατὰ τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ν' ἀπαντήσωμεν καταφατικῶς. Κατὰ τὴν ἀγίαν Γραφὴν μάλιστα καὶ τοὺς Πατέρας, ἡ ἀντίστασις κατὰ τῆς κρατικῆς ἐξουσίας καὶ γενικώτερον κατὰ πάσης ἐξουσίας οὐ μόνον ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ὀριζόμεναις προϋποθέσεσι ἀποτελεῖ ἱερὸν καθήκον».

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ

διοργανωθέντος ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν
καὶ συνελθόντος ἐν LEYSIN τῆς Ἑλβετίας τῇ 11—16 Ἰουνίου 1961.*

Συστάσεις πρὸς τὰς Ἐκκλησίας
καὶ τὰς Συνόδους τῶν Ἐκκλησιῶν.¹

1. Ὅτι θὰ πρέπει νὰ καλέσουν εἰς Συμβούλιον ὄσους εἶναι ἀναμεμιγμένοι εἰς τὴν ἐθνικὴν πολιτικὴν μεταναστεύσεως, Καθηγητὰς τῶν Πανεπιστημίων εἰδικῆς ἀρμοδιότητος, ἀξιωματούχους Ὁργανώσεων Φιλανθρωπικῶν κλπ. ὁμοῦ μετὰ τῶν καλῶς ἤδη πληροφορημένων Ἀντιπροσώπων καὶ Συμβούλων τῶν ἐν τῷ παρόντι Συνεδρίῳ Μεταναστεύσεως, ἵνα διὰ ψηφίσματος βεβαιώσουν ὅτι ἡ χριστιανικὴ μαρτυρία καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαὶ καὶ πεποιθήσεις πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται εἰς τὴν ἐθνικὴν πολιτικὴν μεταναστεύσεως καὶ αἱ ὑπηρεσίαι, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ παρέ-

χωνται εἰς τοὺς μετανάστας, εἶναι ἀπόρροια τῶν χριστιανικῶν τούτων ἀρχῶν.

2. Ὅτι ὀφείλουν νὰ ζητήσουν νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῶν ὁπαδῶν τῶν καὶ ἐπὶ τῶν Φιλανθρωπικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ὁργανώσεων τῶν κατὰ τόπους οὕτως, ὥστε πάντως νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐκτιμῆσουν τὰ προβλήματα τῶν μεταναστῶν, καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ βοηθήσουν διὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν διακινουμένων ἢ ἀκριβέστερον τὴν προσαρμογὴν τῶν μεταναστῶν καὶ νὰ κρατήσουν τούτους ἐν χριστιανικῇ ἐνότητι καὶ συναδελφότητι, ὑποδεχόμενοι γενικῶς πάντας ἐν χριστιανικῇ συναδελφότητι, εἴτε εἶναι μέλη τῆς ἰδίας ἢ ἑτέρας Ὁμολογίας, εἴτε ἀκόμη καὶ ἂν δὲν εἶναι χριστιανοί.

3. Ὅτι ὀφείλουν νὰ διερευνήσουν καὶ ἐξεύρουν μεθόδους καὶ εὐκαιρίας περισσώτερον ἐπαρκεῖς, διὰ τὴν προσέλκυσιν πρὸς χειροτονίαν καὶ νὰ τοποθετήσουν τούτους ὡς ἐργάτας μεταξὺ τῶν μεταναστῶν οὕτως, ὥστε νὰ δυνηθοῦν ν' ἀποδώσουν καὶ παρὰ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 407 τοῦ προηγουμένου τεύχους

1. Μετὰ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τῆς περιλαμβανούσης τὰς Ἀποφάσεις αὐτῆς ἐλάβομεν καὶ ἰδιαιτέρων φύλλον μετὰ τῶν ἀκολουθῶν Συστάσεων πρὸς τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰς Ἱεράς Συνόδους.

εἰς ἐπιμέλειαν τῆς τοῦ λαοῦ σωτηρίας, καὶ οὐ δύναμαι αὐτὴν καταλείψαι· εἰ δὲ τοῦτο βούλει, (ἡ γὰρ πόλις σοὶ διαφέρει), βία με ἐξέωσον, ἵνα ἔχω ἀπολογίαν τῆς λιποταξίας τὴν σὴν αὐθεντίαν»⁴⁹. Ὅταν δ' ἐξ ἄλλου καὶ ὁ Μ. Βασίλειος διὰ παντοίων μέσων καὶ ἀπειλῶν ἐπιέζετο ὑπὸ τοῦ ἀρειανοῦ αυτοκράτορος Οὐάλεντος καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Μοδέστου, ὅπως παρεκκλινή τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς Νικαίας καὶ καταπαύσῃ τὴν σφοδρὰν πολεμικὴν του κατὰ τοῦ Ἀρειανισμοῦ, ἀντέστη ἀνευδότης καὶ μέχρις αὐτοθυσίας, δηλώσας ὅτι κατὰ «τᾶλλα μὲν ἐπιεικεῖς ἡμεῖς καὶ παντὸς ἄλλου ταπεινότεροι· οὐ δὲ Θεὸς τὸ κινδυνεύομενον καὶ προκείμενον, τᾶλλα περιφρονοῦντες, πρὸς αὐτὸν μόνον βλέπομεν· πῦρ δὲ καὶ ξίφος καὶ θῆρες καὶ οἱ τὰς σάρκας τέμνοντες ὄνυχες, τρυφὴ μᾶλλον ἡμῖν εἰσιν ἢ κατάπληξις»⁴⁷. Καὶ κατόπιν τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου διαλόγου μεταξὺ Μ. Βασιλείου καὶ Μοδέστου καὶ τῆς ἀτρομῆτου καὶ ἀκάμπτου ἀντιστάσεως τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐπισκόπου ἠναγκάσθη ὁ Μόδεστος νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὸν αυτοκράτορα, ὅτι «ἠτήμηθα, βασιλεῦ, τοῦ τῆσδε προβεβλημένου τῆς Ἐκκλησίας· κρείττων ἀπειλῶν ὁ ἀνὴρ, λόγων στερρότερος, πειθοῦς ἰσχυρότερος»⁴⁸.

Τὰ ὑπέροχα ταῦτα παραδείγματα τῶν μεγάλων

46. Παλαδίου, Περὶ βίου καὶ πολιτείας Ἰωάννου Χρυσοστόμου 9. Migne P.G. 47,32.

47. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 43,50. Migne P.G. 36,561.

48. Αὐτόθι. Βλέπ. καὶ τὸ ἀντίστοιχον ἀξιολομητὸν παράδειγμα τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλ. πρῶ τῆς ἐξορίας, Migne P.G. 52,427 ἔξ.

ἐκείνων Πατέρων προβάλλονται πρὸς μίμησιν πάντοτε, καὶ μάλιστα σήμερον, πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς ἡγέτας, ἰδίως ὅταν εὐρίσκονται οὗτοι ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν νεωτέρων πολιτειοκρατικῶν ἰδεῶν καὶ συστημάτων καὶ τῶν ὀλοκληρωτικῶν πολιτευμάτων καὶ κρατῶν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ὀφείλουσιν οὗτοι, ὑπεραμυνόμενοι τῶν θείων δογμάτων καὶ τῶν θείων νόμων, νὰ ἐφαρμόζωσιν ἀδιστακτικῶς τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις· πολλὴ ἡ φιλοσοφία καὶ τοιαύτη, ὅτι ἐντεῦθεν δεικνύουσι καὶ αὐτοὺς μαχομένους τῷ Θεῷ»⁴⁹. Καὶ ἐπὶ πλέον δὲν πρέπει νὰ λησμονῶσιν, «ὅτι τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν τῇ γῇ πραττομένων κυριώτερος ἐπίτροπος ὁ τὴν ἱερωσύνην λαχὼν τοῦ τὴν ἀλουργίδα ἔχοντός ἐστι, καὶ χρὴ τῆς ἐξουσίας ταύτης τὸ μέγεθος μὴ ἐλαττοῦν, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς ἐξίστασθαι πρότερον, ἢ τῆς αὐθεντίας, ἣν ὁ Θεὸς ἀνωθεν ταύτη συνεκλήρωσε τῇ ἀρχῇ»⁵⁰.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΠΗΣ

Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

49. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς Πρῶξ. Ἀποστ. ὁμιλ. 13,1. Migne P.G. 60,106.

50. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὸν μακάριον Βαβύλαν ... λόγ. 9. Migne P.G. 50,547: «Ὁ μὲν γὰρ οὕτως ἀποθανὼν, καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν δύνατ' ἐν ἕπαντας ὀφελεῖν, ὁ δὲ ταύτην τὴν τάξιν λιπὼν, οὐ μόνον μετὰ τὸν θάνατον οὐδένα ὤνησεν, ἀλλὰ καὶ ζῶν τῶν τε ὑπ' αὐτῷ ταττομένων τὸς πλείονας μαλιστακτικῶς εἰργάσατο, καὶ παρὰ τοῖς ἐξωθεν ἐπονείδιστος καὶ καταγέλαστος γίνεται, καὶ ἀπελθὼν δὲ ἐντεῦθεν, μετὰ πολλῆς αἰσχύνης καὶ κατηγορίας παραστήσεται τῷ βῆματι τοῦ Χριστοῦ...».

σχουν μετά περισσότερας επιτυχίας τὰς χριστιανικάς των υπηρεσίας.

4. "Οτι ὀφείλουν νὰ ἐξετάσουν καὶ ἀναθεωρήσουν τὴν ἔκτασιν, τὴν ὁποίαν διὰ τῶν Γραφείων, Πρακτορείων καὶ Ὁργανώσεων των ἢ ἄλλων τρόπων ἔλαβεν ἡ ἐξυπηρέτησις των πρὸς τοὺς μετανάστας καὶ ἐὰν δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ ἔργον τοῦτο μεταξὺ αὐτῶν, ἐπὶ τε τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πεδίου, καὶ νὰ συστήσουν κατὰ ποῖον τρόπον θὰ χρησιμοποιήσουν καὶ θὰ ἀναπτύξουν πάσας τὰς ἀξιολόγους πηγὰς εἰς ἔτι μεγαλύτεραν ἔκτασιν διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

5. "Οτι ὀφείλουν νὰ ζητήσουν ν' ἀνακαλύψουν τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα δύναται νὰ κληθῇ ἡ οἰκουμένη πρωτοβουλία διὰ τὴν μετανάστευσιν, καὶ ἡ ὁποία δύναται νὰ παρασχεθῇ ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

6. "Οτι ὀφείλουν νὰ μελετήσουν καλῶς καὶ νὰ σπουδάσουν τὴν Ἐκθεσιν τῶν Ἀποφάσεων τοῦ Συνεδρίου Μεταναστεύσεως, διὰ νὰ ἀνακαλύψουν τοὺς τρόπους, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἠμπορέσουν νὰ αἰσθανθοῦν, ὅτι δύναται ν' ἀναλάβουν τὸ ἔργον τοῦτο.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ὑπὸ τὸν τίτλον: «Αἱ Ἐκκλησίαι ὀφείλουν νὰ καταστήσουν ἀνθρωπιστικούς τοὺς Νόμους τῆς εἰσδοχῆς μεταναστῶν, λέγει ἡμῖν ἐμπειρογνώμων», ὑπεβλήθη εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν πρὸς ψήφισιν ἢ κατωτέρω πρότασις, ἥτις, καίτοι ἀπερρίφθη καταψηφισθεῖσα, ὡς ἀναφερομένη καὶ εἰς τὸ σπουδαῖον σύγχρονον πρόβλημα τοῦ περιορισμοῦ τῶν γεννήσεων, ὅπερ τὰ μέγιστα ἐνδιαφέρει καὶ πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ καὶ τὴν ἡμέτεραν ἀγιωτάτην Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν. Διὰ τούτο ἐκρίναμεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν ἐν μεταφράσει ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς τὸ κείμενον, τοσοῦτο μᾶλλον, διότι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν θὰ κληθῇ νὰ λάβῃ θέσιν ἐπὶ τοῦ ὑπ' ὄψιν σπουδαιοτάτου δημογραφικοῦ τούτου προβλήματος, μετὰ τὰς τσοαύτας πτυχὰς καὶ τὰς ποικιλωτάτας αὐτοῦ ἀπόψεως.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ἀπορριφθὲν τοῦτο κείμενον:

«(Leysin — Ἑλβετίας, 12 Ἰουνίου 1961). Ὁ ὑπερπληθυσμὸς πρέπει νὰ τεθῇ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν γεννήσεων καὶ δὴ ἐν ὄψει τῆς ταχείας οἰκονομικῆς ἐξελίξεως, εἰσηγήθη ὁ Dr. Dudley Kirk, Διευθυντῆς τοῦ Συμβουλίου τοῦ Δημογραφικοῦ πληθυσμοῦ, ἐν Νέα Ὑόρκη, ἐνώπιον 200 Ἀρχηγῶν Ἐκκλησιῶν, Ἀντιπροσώπων Κυβερνήσεων καὶ Συμβούλων Διακυβερνητικῶν Ἀρχῶν, ὅταν τὸ ἡμέτερον Διεθνὲς Συνέδριον διὰ τὰ προβλήματα τῆς Μεταναστεύσεως ἤρχισε σήμερον ἐν Leysin τὰς ἐργασίας του.

Ὁ Dr. Kirk ἔδωκε διὰ τῆς Ὁμιλίας του τὸν γνώμονα εἰς τὸ Συνέδριον, ὅπερ συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, μετὰ τριῶν ἐτῶν μελέτην καὶ προπαρασκευήν, ὅπως ὑποδείξῃ τὰς εὐθύναις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ πεδίῳ τῆς διεθνοῦς Μεταναστεύσεως.

Οὗτος εἶπεν, ὅτι ὁ κόσμος ὑφίσταται τὴν πλείουν δύο ἐπαναστάσεων, μιᾶς τῆς προσδοκίας καὶ ἑτέρας τῆς βιολογικῆς ἐπαναστάσεως. Νέαι εὐκαιρίαι ἤρχισαν ἐμφανιζόμεναι πανταχοῦ, τοῦτο δὲ δύναται νὰ φέρῃ τὰς μυρμηγκιάς τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, εἰς ὁμοίαν θέσιν τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν μετακινήσεως τῶν λαῶν ἐξ Εὐρώπης.

Ἡ βιολογικὴ ἐπαναστάσις ἐπεξέτεινε τὸ ὄριον τῆς ζωῆς καὶ ἐπηρέασε τὰ δύο δισεκατομμύρια (2.000.000.000) τῶν πληθυσμῶν τῆς Ἀσίας.

«Ποῦ εἶναι αἱ κεναὶ Χῶραι, εἰς τὰς ὁποίας δύνανται τὰ πλήθη ταῦτα νὰ ὑπάγουν καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι κατάλληλα δι' ἐπιμελῆ γεωργίαν;», ἠρώτησεν ὁ Dr. Kirk. «Δὲν δύναται νὰ ἐπιζήσουν καὶ ἅλαι αἱ ἐντάσεις αὐταὶ ὠδήγησαν εἰς τὸ πρόβλημα τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ, τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν ν' ἀντιμετωπίσωμεν ἐπὶ τόπου καὶ οὐχὶ νὰ τὸ μεταθέσωμεν διὰ τῆς μετακινήσεως τῶν λαῶν τούτων καὶ μεταφέρωμεν οὕτω καὶ τὸ ἅλον πρόβλημα εἰς ἄλλας Χώρας».

Ἐν τούτοις ὁ Dr. Kirk πιστεύει ὅτι αἱ μετακινήσεις πρέπει νὰ συνεχισθοῦν, ἐπειδὴ αὐταὶ ἐξυπηρετοῦν σπουδαίους σκοπούς.

Ἐπὶ τὸ παρόντος, ἐλύσαμεν τὸ πρόβλημα τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ μερικῶν στενῶν περιοχῶν, οἶαι τοῦ Πόρτο Ρίκο, τῆς Μάλτας καὶ ἄλλων ὁμοίων θέσεων. Ἐπίσης ἐχορηγήσαμεν μίαν ἀνταλλαγὴν, ἐπὶ διεθνοῦς κλίμακος, ἀναγκαίων καὶ ἐμπειρῶν προσώπων, ὡς καὶ ὀργάνων, διὰ τὴν ταχεῖαν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν.

Μετανάσται ἐφθασαν εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ τὴν Γερμανίαν. Ἡ τελευταία αὕτη Χώρα ἔχει ἐργασίαν προσέτι δι' ἡμισυ ἑκατομμύριον (500.000) ἐργατῶν καὶ ἠύρεθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ ἀνθρακωρύχους ἐκ τῆς Ἰαπωνίας, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ εὔρη τοιοῦτους εἰς πλησιεστέρας Χώρας.

Αἱ Χῶραι τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς εἶχον τὸ πρόβλημα ν' ἀποκτήσουν ἐξειδικευμένους μετανάστας καὶ νὰ διατηρήσουν τούτους μετὰ τὸν ἀστικὸν των πληθυσμὸν. Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀφρικῆς ἦτο, πῶς νὰ δυνηθοῦν νὰ κατανεύμουν τὸ ἐργατικὸν δυναμικόν, μεταξὺ τοῦ εἰς ὕψιστον βαθμὸν ἐν κινήσει καὶ ροῇ εὐρισκομένου πληθυσμοῦ των, ἐν ὄψει τῶν νέων πολιτικῶν διαιρέσεων καὶ ἀνακατατάξεων τῶν συνεχῶς νέων ἀναδυομένων Ἐθνῶν των.

«Αἱ Ἐκκλησίαι ὀφείλουν νὰ ἐξαρθροπύσωσιν, ὅσον εἶναι εἰς αὐτὰς ἐφικτόν, τὴν πολιτικὴν Νομοθεσίαν, τὴν ἐπιχεύουσαν τοὺς μετανάστας καὶ νὰ καταστήσουν σαφές ὅτι οὐδεμία διάκρισις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ λόγῳ φυλῆς, γλώσσης, θρησκείματος ἢ Ὀμολογίας πίστεως».

Ὁ Dr. Clarence Senior, Καθηγητῆς τῆς Κοινωνιολογίας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τοῦ Brooklyn ἐν Νέα Ὑόρκη, εἶπεν εἰς τὸ Συνέδριον, ὅτι ἐκουσία μετανάστευσις εἶναι εἰς οὐσιώδης παράγων διὰ τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον, ἐπειδὴ αὕτη ὠφελεῖ αὐτὸν τοῦτον τὸν μετανάστην πρωτίστως, ὠφελεῖ τὴν οἰκονομίαν τῆς δεχομένης τοὺς μετανάστας Χώρας καὶ ὠφελεῖ προση-

έτι και αυτήν την διαπέμπουσαν τους μετανάστες Χώραν και την όλην αυτής κοινωνίαν.

«Πολυπληθής μετανάστευσις προκαλεί αναταραχάς και ούχι σπανίως και ανθρώπινην δυστυχίαν, όπως και οικονομικήν δυσπραγίαν, τὸ κατ' ἀρχάς», συνέχισεν ὁ Καθηγητὴς Dr. Clarence Senior. «Πάντως, ἡ προστριβή, ἡ ἐξάρθρωσις καὶ ἡ δυστυχία, ἀτινα παρακολουθοῦν πολλάκις τὴν πολυπληθῆ μετανάστευσιν δύνανται νὰ διορθωθοῦν διὰ κυβερνητικῆς καὶ ἐκουσίας κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς δράσεως».

«Ὅλα τὰ Ἰδρύματα, ὅπως αἱ Ἐκκλησίαι, αἱ ἐργατικαὶ Ἐνώσεις, τὰ Κοινωνικὰ Κέντρα καὶ αὐτὰ τὰ Σχολεῖα, πάντα ταῦτα ἔχουν νὰ διαδραματίσουν σπουδαιότατον ρόλον εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα».

«Συνήθεις τρόποι ἀποκτήσεως πόρων ζωῆς, κατοικίας, παιδαγωγήσεως καὶ μορφώσεως τῆς Νεότητος, ὡς ἐπίσης ἀλληλοδιαφώτισις δι' ἐπισκέψεων κατ' οἶκον, ἀμοιβαῖαι συζητήσεις, προβολὴ διὰ τοῦ Τύπου καὶ τοῦ Ραδιοφώνου, κηρύγματα ἐπ' Ἐκκλησιαίς κλπ., πάντα ταῦτα κεχωρισμένως καὶ ὅλα ὁμοῦ, καλοῦνται νὰ λάβουν θέσιν καὶ νὰ βοηθήσουν εἰς τὸ ὅλον πρόβλημα τῆς μεταναστεύσεως».

Προσέθεσεν ὅτι εἰς πάσας ταύτας τὰς περιπλόκους μεταβολάς, δυσχεραίνεται πολλάκις ἡ ἐξεύρεσις τοῦ μέτρου τῆς ἐκτιμήσεως ἐκ τῆς ἐπισημάνσεως ἑνὸς τόσον πολυπλόκου «προβλήματος». Πολλάκις δὲν ἐκτιμῶμεν δεόντως τὴν ὑπαρξίν μιᾶς «μειονότητος», τὴν ὁποίαν ἔδει νὰ θεωρῶμεν ὡς «ἐν πρόσωπον», ἀνῆκον εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπωμεν τὴν διάκρισιν καὶ τὸν χωρισμὸν τῆς «μειονότητος», ἐπὶ μειώσει τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς ἐναντι τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς κοινωνίας».

Δὲν ὑπάρχουν ἀνθρώπινα προβλήματα, τὰ ὁποῖα νὰ δύνανται νὰ ἐπισημανθοῦν ὡς «φυλετικά». Ταῦτα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις εἶναι διδακτὴ καὶ πρέπει νὰ γίνεται ὡς «συμπεριφορὰ ἀνθρώπου πρὸς ἀνθρώπον». Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ κοινωνικὴ ἐκδήλωσις τῆς ζωικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπιδιώξεως καὶ καθοδηγήσεως, κυβερνᾶται ὑπ' ἐκείνου, τὸ ὁποῖον τὸ κοινωνικὸν του περιβάλλον τὸν ἐδίδασκεν».

Ὁ Καθηγητὴς Dr. Clarence Senior ἐπεράτωσε τὴν ἔκθεσιν του διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ τρόπου τῆς προσαρμογῆς τῶν Πορτο-Ρικανῶν ἐν Νέα Ἰόρκη. Ἀπεδείχθη, εἶπεν, ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ Προτεσταντῶν Λειτουργῶν καὶ τῶν Πορτο-Ρικανῶν ποιμνίων τῶν ἦσαν στενότεραι καὶ περισσότερο προσωπικαί, παρ' ὅσον μεταξὺ τῶν Καθολικῶν Ἱερέων καὶ τῶν ἐνοριτῶν των.

Ἐσκέφθη, εἶπεν, ὅτι τοῦτο δύναται ἐν μέρει νὰ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὰς 42 Καθολικὰς Ἐνορίας ἐν Νέα Ἰόρκη, μὲ Ἱερεῖς ὁμιλοῦντας τὴν Ἰσπανικὴν, μόνον εἰς εἶναι Πορτο-Ρικανός, ἐνῶ ἀπαξάπασαι αἱ 270 Προτεσταντικαὶ Κοινότητες πού λειτουργοῦν Ἰσπανιστί, ἔχουν Πορτο-Ρικανούς Ποιμένας καὶ Λειτουργούς.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Τὰ αἰτήματά της ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα ὑπεστήριξε μετὰ θέρμης καὶ δεξιοτεχνίας, διὸ καὶ ἐπέτυχε νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς γνώμας αὐτῆς, παρὰ τὰς δεξίας ἀντιθέσεις καὶ δισταμένους ἀντιλήψεις ἐνίων ξένων ἀντιπροσώπων. Οὕτω πως, τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν πρότασιν τοῦ Γερμανοῦ ἀντιπροσώπου Dr Stratenwerth, ἥτις ἐνδιέφερεν ἀμέσως τοὺς ἐν Γερμανίᾳ Ἑλληνας ἐργάτας, παρὰ τὴν ὀξυτάτην ἀντίθεσιν τοῦ Γάλλου κυρίως ἀντιπροσώπου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀσθενῶς ὑποστηρίζαντος τοῦτον Ἑλβετοῦ, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα ἐπέτυχε, μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν ἀπόρριψιν, ὡς καὶ προηγουμένως ἀνεφέραμεν, καὶ μετὰ ὀξυτάτας διαλογικὰς συζητήσεις, νὰ τὴν ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν τρίτην ψηφοφορίαν, ἀφοῦ ἀνήρρεσε μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀντιρροήσεις καὶ διεσάφησε πλήρως τὴν ἐννοίαν τῆς ἐν λόγῳ προτάσεως, ὡς ἀναφερομένην καὶ μόνον εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐργάτας ἐν Εὐρώπῃ.

Οἱ ξένοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Συνεδρίου δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνοήσουν, ἔλεγον, πῶς μία Ἐκκλησία, οἰκοθεν ἔχουσα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεριμᾷ διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ θρησκευτικὴν τῶν μελῶν της προαγωγὴν, μετέθετε τὸ καθῆκον τοῦτο εἰς ξένους Κυβερνήσεις. Κατέστη ἐπομένως ἀπαραίτητον νὰ διασαφηθῇ ἡ ἰδιάζουσα θέσις τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων τοῦ Ἐξωτερικοῦ, οἵτινες, ἐνῶ ἀποτελοῦν μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μόλις ἐξέλθουν τῶν ὁρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, τίθενται αὐτομάτως ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ποιμαντορικὴν μέριμναν τοῦ Σεπτοῦ ἡμῶν Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐξετέθη ἐπίσης ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη μὴ ἀναγνωριζομένη ἐπίσημως ἐν Εὐρώπῃ Ἐκκλησία. Ὅτι οἱ Ἑλληνας ἐργάται μετέβησαν εἰς Εὐρώπην, κατόπιν εἰδικῆς προσκλήσεως καὶ εἰδικῆς Συμβάσεως μετὰ τῆς καλούσης Κυβερνήσεως, ἥτις οὕτω ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεριμᾷ οὐ μόνον διὰ τὴν κοινωνικὴν τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν διασφάλισιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν, πνευματικὴν καὶ θρησκευτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν των ζωὴν, προαγωγὴν καὶ δρᾶσιν. Ἐν τέλει ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιχειρηματολογία, ἐπέτυχε τὴν ἄρσιν τῶν ἀντιρροήσεων ἀπὸ μέρους τῶν ἀντιτιθεμένων ὡς ἄνω ἀντιπροσώπων καὶ μετὰ δύο ἀνεπιτυχεῖς ψηφοφορίας, ἐπέτυχε νὰ κερδήσῃ τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως κατὰ τὴν τρίτην ψηφοφορίαν καὶ κατόπιν σκληρῶν ἀγώνων.

Ἐνταῦθα ὀφείλομεν ἰδιαίτερος νὰ ἐξάρωμεν τὴν ὠραίαν τοποθέτησιν τῶν Ἑλληνικῶν ἀπόψεων ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Ἰεζεκιήλ, ὅστις ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει ὠμίλει ἀπὸ προσώπου πάντων ἡμῶν καὶ κατόπιν προσυνηνοσήσεως, λόγῳ τῆς ἐξαίρετου ἀγγλομαθείας του, ἐφ' ὅσον κυριαρχοῦσα ἐν ταῖς συζητήσεσιν ἐπίσημος γλῶσσα ἦτο ἡ Ἀγγλική. Τὸ σεμνὸν ὕφος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. κ. Ἰεζεκιήλ, ἡ σεμνὴ ἀρχιερατικὴ

του ἐμφάνισις, ἡ εὐστροφος καὶ πειστικωτάτη ὑπ' αὐτοῦ διατύπωσις καὶ ἡ μεστὴ περιεχομένου ἐπιχειρηματολογία του, ὁμολογουμένως ὅμως καὶ ἡ συμπαθὴς τοῦ Προέδρου τοῦ Συνεδρίου Dr. Franklin Clark Fry διάθεσις, ἐναντι τῆς ἀγιοτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ τῶν σεμνῶς προβαλλομένων λογικῶν Ἑλληνικῶν ἀπόψεων, συνέβαλον πάντα ταῦτα εἰς τὴν ἐπικράτησιν πάντων τῶν αἰτημάτων τῆς Ἑλλην. Ἀντιπροσωπείας.

Εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρθαγένης κ. Παρθενίου ἡ ἐξῆς πρότασις: «Ἄτομα γεννηθέντα εἰς μίαν Χώραν καὶ ἀναγκασθέντα διὰ διαφόρους λόγους ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς πατρίδος αὐτῶν, νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν εἰρηνικῶν συνθηκῶν ἐν τῇ πατρίδι των, νὰ ζητήσιν νὰ ἐπανέλθουν καὶ νὰ ἐπανεγκατασταθοῦν ἐν τῇ Γενέτειρά των». Ἡ πρότασις ἐγένετο ἐξ ἀγαθοῦ συνειδότος ἀσφαλῶς -bona fide-, ὁ δὲ προβάλλων τὴν πρότασιν Σεβ. Καρθαγένης κ. Παρθένιος εἶχεν ὑπ' ὄψει του, ὡς ἐδήλωσεν ὑμῖν, τοὺς ἐκδιωχθέντας ἐκ Παλαιστίνης Ἄραβας, ὡς καὶ τοὺς ἀπομακρυνθέντας ἐξ Αἰγύπτου Ἑλληνας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ Σεβ. Καρθαγένης ἠρώτησε προηγουμένως μέλη τινα τῆς ἡμετέρας Ἀντιπροσωπείας διὰ τὴν πρότασιν του. Οὗτοι δὲ πάλιν οὐδεμίαν ἐν ἀρχῇ προέβαλον ἀντίρρησην, διότι δὲν εἶχε προηγηθῆ συζήτησις πρὸς ἀνάλυσιν τῆς προτάσεως καὶ βαθύτεραν κατανόησιν τῆς σημασίας της. Μετὰ τὴν ἐπισήμωσις πλέον ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τεθεῖσαν πρότασιν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Καρθαγένης κ. Παρθενίου, ἤρχισεν ἡ συζήτησις, ἐξ ἧς ἀπεδείχθη τὸ ἀκροσφαλές καὶ λίαν ἐπικίνδυνον τοῦ περιεχομένου τῆς προτάσεως αὐτῆς. Μάλιστα παρακαθήμενος ἀντιπρόσωπος τοῦ Κοναδᾶ ἐγγύς τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μπόνη, ἐπέδωκεν εἰς αὐτὸν ἀγγλιστὶ σημείωμα, ἐν ᾧ ἐγράφοντο τὰ ἐξῆς: «Δὲν φοβεῖσθε οἱ Ἕλληνες ὅτι διὰ τῆς προτάσεώς σας ἐγείρετε ὀλόκληρον τὸ πρόβλημα τῶν μειονοτήτων, ὅπερ τόσον ἐπικίνδυνον εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα; Ὅθ' ἠθέλετε νὰ ἐπανέλθουν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὰς Ἑλληνικὰς Νήσους ἢ οἱ Σλάβοι;» Τότε πλέον ἀντικρύσαμεν τὸ σφαιρὸν καὶ λίαν ἐπικίνδυνον τοῦ περιεχομένου τῆς προτάσεως, ἧτις δις εἶχεν ἤδη ἀπορριφθῆ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ὁ Καθηγητὴς κ. Μπόνης παρεκάλεσε μάλιστα ἐντόνως τὸν Σεβ. Καρθαγένης κ. Παρθένιον καὶ κατ' ἐπανάληψιν νὰ παραιτηθῆ τῆς προτάσεώς του, ὡς λίαν ἐπικινδύνου δι' ἡμᾶς.

Ἄλλ' ὁ Σεβ. Καρθαγένης εἶχε ἤδη ὑποβάλει τὴν πρότασιν του καὶ ὡς ἐπληροφόρηθημεν, μικρὸν πρὸ τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, ὅποτε ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ—πλὴν τοῦ Σεβ. Καρθαγένης κ. Παρθενίου καὶ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μελόης κ. Αἰμιλιανοῦ, παραμεινάντων μέχρι τέλους—, ἡ Γενικὴ Συνέλευσις παρέπεμψε, πρὸ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ Σεβ. Καρθαγένης, τὴν πρότασιν του εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς πληρεστέραν μελέτην καὶ πιθανὴν ἐπανατοποθέτησιν της εἴτε εἰς τὴν ἐν Νέφ Δελχί Γ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ

Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὸν προσεχῆ Ν/βριον εἴτε καὶ εἰς προσεχῆς Συνέδριον Μεταναστεύσεως.

Καλοῦνται λοιπὸν καὶ αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ καὶ αἱ πολιτικαὶ Ἀρχαὶ τῆς Ἑλλάδος κυρίως νὰ λάβουν θέσιν ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω, λίαν καθ' ἡμᾶς ἀκροσφαλοῦς καὶ ἐπικινδύνου προτάσεως τοῦ Σεβ. Καρθαγένης κ. Παρθενίου.

Ἡ ἡμετέρα Ἐκθεσις ἀποτελεῖ ἀπεικόνισιν τῆς ἐν τῷ Συνεδρίῳ Μεταναστεύσεως δράσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, τῶν ληφθεισῶν Ἀποφάσεων ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν αἰτημάτων καὶ τῶν καθόλου γενομένων συζητήσεων ἐπὶ τῶν τεραστίων προβλημάτων τῆς ἐπὶ διεθνoῦς πεδίου Μεταναστεύσεως, ὡς καὶ τῶν γενομένων Προτάσεων ἐπὶ τῶν θέσεων, τὰς ὁποίας καλοῦνται αἱ τε Κυβερνήσεις, ἀλλὰ πρὸ πάντων αἱ ἄγιοι τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαι νὰ λάβουν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τούτων.

Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἀνέπτυξεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ καὶ ἑτέραν ποικίλην καὶ ἐπωφελεῖ δρᾶσιν καὶ ἔξω τοῦ Συνεδρίου.

Θεωροῦμεν λοιπὸν καὶ ἐπάναγκες καὶ καθήκον ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὰ ἐν τῷ περιθωρίῳ τοῦ Συνεδρίου τούτου λεχθέντα καὶ πραχθέντα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀντιπροσώπων, πρὸς πλήρη καὶ τελείαν ἐνημέρωσιν Ὑμῶν.

Η ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ

1. Τὸ Σάββατον τῆς 15ης Ἰουνίου, πάντα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας συνεκεντρώθησαν ἐν Γενεύῃ. Πρώτιστον καθήκον ἡμῶν ἐθεωρήσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἑλληνα Γενικὸν Πρόξενον κ. Ἄγγ. Βλάχον, ὅστις φιλοφρονέστατα μᾶς ἐδέχθη εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ. Συνεζήτησαμεν μετ' αὐτοῦ προκαταρκτικῶς πάντα τὰ Ἑλληνικὰ αἰτήματα καὶ ἰδίᾳ τὸ ἐπεῖγον θέμα τῆς μεταναστεύσεως εἰς Αὐστραλίαν ἢ Καναδᾶν τῶν Αἰγυπτιωτῶν Ἑλλήνων.

2. Τὴν ἐπομένην, ἡμέραν Κυριακὴν, τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας μετέβημεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μελόης κ. Αἰμιλιανοῦ τελεσθεῖσαν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἐν τῇ πόλει τῆς Γενεύης Ἀμερικανικῷ Προτεσταντικῷ Ναῷ, τῷ παραχωρουμένῳ ἐκάστοτε φιλικώτατα εἰς τοὺς Ἑλληνας Ὀρθοδόξους πρὸς τέλεσιν τῆς Θεῖας Λειτουργίας καθ' ἐκάστην Κυριακὴν καὶ τὰς λοιπὰς Ἑλληνικὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἑορτάς. Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία τῆς Γενεύης ἀποτελεῖται ἀπὸ 250-300 περίπου πρόσωπα, ἐκτὸς τῶν 150-200 φοιτητῶν. Κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν Κυριακὴν προσήλθον περὶ τὰ 50 πρόσωπα. Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μελόης κ. Αἰμιλιανὸς προσέφερε τὰ τίμια δῶρα μόνος του, χορωδία δὲ φοιτητικὴ συνέβαλλε. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θεῖας Λειτουργίας ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μελόης ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον. Ἐν τέλει ἔδωκε τὸν λόγον καὶ εἰς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Αὐστραλίας κ. Ἰεζεκιήλ, ὅστις ἀπήρθυνε ζωηρὰν καὶ μεστὴν περιεχομένου προσλαλιὰν πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα.

3. Ἐν τῷ Grand Hotel τῆς πόλεως Leysin συνηγήσαμεν ὑπηρετούσας καὶ μετεκπαιδευομένας ὑπὸ τοῦ Ε.Ο.Τ. δύο δεσποινίδας, σεμνάς, φιλέργους καὶ εὐλαβεῖς. Αὗται ὑπέβαλον τὴν παράκλησιν, ὅπως εἰς τῶν Συνεδρῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν τελέσῃ, χάριν τῶν 20 περίπου Ἑλλήνων Νέων καὶ Νεανίδων, τῶν ἐν Leysin ὑπὸ τοῦ Ε.Ο.Τ. μετεκπαιδευομένων, τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Πράγματι, τὴν Πέμπτην, 20ην Ἰουνίου, ἐτελέσθη, τελετουργοῦντος καὶ τὰ τίμια Δῶρα προσφέροντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. κ. Σπυριδῶνος, σεμνῆ καὶ ἀπέρριτος, ἀλλὰ καὶ λίαν κατασκευαστικὴ καὶ ἐπιβλητικὴ Θεῖα Λειτουργία, εἰς ἣν παρευρέθησαν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὡς καὶ 20 περίπου Νέοι καὶ Νεάνιδες ὀρθόδοξοι. Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας κ. Ἰεζεκιήλ ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον καὶ ἀπηύθυνε μεστὴν περιεχομένου πατρικὴν παραίνεσιν πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας τούτους Ἑλληνας Νέους καὶ Νεανίδας, οἵτινες ἐξέσπασαν εἰς λυγμούς ἐκ συγκινήσεως. Μετεδόθη δὲ ἡ συγκίνησις καὶ εἰς ἡμᾶς πάντας, ὥστε οἱ πάντες προσήρχοντο νὰ κοινωνήσουν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων κλαίοντες καὶ διαχεόμενοι ὑπὸ ῥίγους θρησκευτικῆς καὶ πατριωτικῆς συγκινήσεως. Ἡ Θεῖα αὕτη Λειτουργία ὑπῆρξε πράγματι καὶ ἐν κυριολεξίᾳ μυσταγωγικὴ καὶ οὐδέποτε θὰ λησμονηθῇ ὑπὸ πάντων ἡμῶν.

4. Ὁφείλομεν ἐπίσης νὰ μνημονεύσωμεν τῆς κατασκευαστικῆς προσευχῆς, τῆς ἀπειθυνθείσης πρὸς τὸν τρισυπόστατον Θεόν, ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἀγγλιστὶ ἱερῶν Ψαλμῶν καὶ ἐτέρων βιβλικῶν ἱερῶν Ἀναγνωσμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν Εὐχῶν, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρθαγένης κ. Παρθενίου.

5. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν εἰς Γενεύην, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐκ τῶν Κληρικῶν μελῶν καὶ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κων. Μπόνῃ, ἐθεώρησεν ὑποχρέωσιν τῆς νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ Γραφεῖα καὶ τὰ Ἰδρύματα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Τὴν ὥραν ἐκείνην συνεδρίαζε, κατὰ σύμπτωσιν, ἡ Κεντρικὴ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ. Παρεκλήθημεν νὰ παραμείνωμεν, ἵνα μᾶς χαιρετήσῃ καὶ πάλιν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς Dr. Visser 't Hooft μετὰ τῶν ἰθυνοῦσῶν προσωπικοτήτων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Rev. Maxwell καὶ μᾶς περιήγαγεν εἰς ὅλα τὰ οἰκήματα καὶ τὰ Γραφεῖα καὶ μᾶς ἐρμήνευε τὴν γιγνομένην ἐν ἐκάστῳ ἐργασίαν. Σημειωτέον ὅτι τὰ οἰκήματα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως ὠραιότητος πάρκου, ἀλλ' εἶναι πεπαλαιωμένα καὶ μερικὰ ξύλινα πρόχειρα παραπήγματα. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπρόκειτο νὰ τεθῇ ὁ θεμέλιος λίθος τῶν νέων καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τῆς λίμνης τῆς Γενεύης, ἐπὶ μεγάλῃ ἐκτάσει νεοαγορασθέντος οἰκοπέδου, ἀντίκρου τοῦ μεγαλοπρεποῦς οἰκήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ὅπου ἄλλοτε ἐστεγάζετο ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν. Ἡ κατασκευὴ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου οἰκοδομήματος, ποῦ θὰ περιλάβῃ ὅλας τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, θ'

ἀποπερατωθῇ μετὰ τινὰ ἔτη καὶ θὰ στοιχίσῃ πολλὰ ἑκατομμύρια Δολλάρια. Ἄλλ' ἔπρεπε ὁ μέγας οὗτος διεκκλησιαστικὸς Ὄργανισμὸς ν' ἀποκτήσῃ τὸ ἐπιβλητικὸν τοῦ Μέγαρον.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μας λοιπὸν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς χώρους τῶν Γραφείων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν μας ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ οἱ λοιποὶ Σύεδροι τῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μᾶς ἐχαίρησαν ἐνθέρμως καὶ φιλικώτατα. Ἀμέσως ὕστερον ἀνεχωρήσαμεν ἕκαστος εἰς τὸ Ξενοδοχεῖόν του.

6. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας Παρασκευῆς, 16ης Ἰουνίου, ἐκλήθημεν εἰς δεῖπνον ὑπὸ τοῦ Rev. Maxwell καὶ τῆς συζύγου του εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ. Εἰς τὸ δεῖπνον, ἐκτὸς ἡμῶν, παρῆσαν καὶ ἕτεροι προσκεκλημένοι, Ἀμερικανοὶ καὶ Ἄγγλοι μετὰ τῶν συζύγων αὐτῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ ἀποχωρῶν Δ/ντῆς τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Bossey καὶ ὁ Διευθύνων τὸ Τμήμα παροχῆς ὑποτροφῶν εἰς Θεολόγους πτυχιούχους διαφόρων Ὁμολογιῶν Ἄγγλος Dr. Morton. Οὗτος εἶχε λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἰδιαιτέραν συζήτησιν περὶ τοῦ θέματος παροχῆς ὑποτροφῶν εἰς Ἑλληνας Θεολόγους, μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κων. Μπόνῃ. Ὁ κ. Μπόνῃς ἐξέθεσε διὰ μακρῶν τὴν ἰδίαν γνώμην καὶ ὡς πιστεύει καὶ τὴν γνώμην τῆς Σχολῆς του, περὶ τὸ ζήτημα τούτου. Διηρμήνευε δὲ τὰς ἀπόψεις τοῦ κ. Μπόνῃ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ὁ ἐξαίρετος ἐπιστήμων Θεολόγος, Καθηγητῆς ἐν Bossey, Δρ. κ. Νικ. Νησιώτης. Ὁ Καθηγητῆς κ. Μπόνῃς ἔλαβεν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ὡς ὑποτρόφου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν ἐν Bielefeld τῆς Γερμανίας λειτουργοῦσαν Ἱερατικὴν Σχολήν, τύπου ἡμετέρας Ριζαρείου Σχολῆς, ἀποσταλέντος Ἑλληνοῦ πτυχιούχου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Κουλουριώτου, νὰ ἐκθέσῃ σαφῶς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ὅτι οὔτε τὸ οἰκουμενικὸν πνεῦμα οὔτε ἡ Ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας προάγονται μετὰ τὴν ἐτῆσιαν ἀποστολὴν Ἑλλήνων Θεολόγων εἰς Σχολὰς κατωτέρου ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου, οἷα ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα προτεσταντικὴ Ἱερατικὴ Σχολὴ τοῦ Bielefeld. Ἡ χορήγησις ἐτῆσιας μόνον ὑποτροφίας εἰς Ἑλληνας ὀρθόδοξους Θεολόγους, οὐδένα σκοπὸν προάγει. Ἀπλούστατα, διότι τὸ ἔτος ὀλόκληρον κατ' ἀνάγκην θὰ διατίθεται διὰ τὴν τελείαν ἐκμάθησιν τῆς ξένης γλώσσης καὶ θὰ εἶναι ἔτος προσαρμογῆς καὶ εἰσαγωγῆς ἀπλῶς εἰς τὴν Ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας. Καὶ ἂν ἀκόμη δοθῇ καὶ δεῦτερον ἔτος παρατάσεως τῆς ὑποτροφίας, ὁ Ἑλλὴν ὑπότροφος θὰ διαθέσῃ καὶ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς συγκέντρωσιν Βιβλιογραφίας καὶ μόλις θ' ἀρχίσῃ νὰ εἰσαγγῆται εἰς τὰ ἐνδιαφέροντα αὐτὸν προβλήματα τοῦ Κλάδου, τὸν ὅποιον θὰ ἔχη ἐπιλέξει, θὰ κληθῇ ν' ἀναχωρήσῃ, διακόπτων οὕτω τὰς σπουδὰς του, ἀκριβῶς εἰς αὐτὸν σημείον, καθ' ὃ θὰ ἀναπτύσσεται καὶ θὰ ἐγείρεται εἰς αὐτὸν ἡ ὄρεξις καὶ θὰ μεγαθύνεται ὁ ζῆλος του εἰς ἔρευναν καὶ ἐμβάθυνσιν καὶ εἰδίκευσιν εἰς τὸν Κλάδον τῆς κλίσεώς του. Οἱ λόγοι αὗτοι ἐπιβάλλουν, κατὰ τὸν Καθηγητὴν κ. Μπόνῃν, ἀναθεώρησιν τῆς μέχρι τοῦδε πολιτικῆς

ΚΥΚΛΑΔΙΤΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ (*)

Και ἐκ τῆς νέας ταύτης σκοπιᾶς ὁ Γρηγόριος ἀνέπτυξε δρᾶσιν πολυσχιδῆ καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τῆς αὐτόθι ἀρχιερατείας του (1913-1923). Οὐχὶ μικρὰς πικρίας ἐδοκίμασεν ἐκ τοῦ ἐπαισχύντου κινήματος λαϊκῶν τε καὶ κληρικῶν κατὰ τοῦ σεπτοῦ προσώπου τοῦ Γέροντος αὐτοῦ.

Τῷ 1616 ὁ Πατριάρχης Γερμανός, λόγῳ ἀσθενείας αὐτοῦ, ἤθελῆσεν, ἐπὶ τι διάστημα νὰ ὀρίσῃ Πατριαρχικὴν αὐτοῦ Ἐπίτροπον τὸν Συνοδικὸν Σύνεδρον, Μητροπολίτην Χαλκηδόνος Γρηγόριον ἀλλ' ἡ ἀντίδρασις τῆς ἀντιπολιτευομένης πλειοψηφίας τῶν Συνοδικῶν ἐματαίωσε τὴν πατριαρχικὴν ταύτην ἐπιθυμίαν, ἡρνήθη ὅμως νὰ ὀρίσῃ ἕτερον πρόσωπον¹⁷⁴.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 403 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

174. Οὗτος διετέλεσεν Ἐπίσκοπος Καλλιπυπύλεως καὶ Μαδύτου, Μητροπολίτης Γρεβενῶν (1896-1903), Νικοπόλεως (1903-1909) καὶ ἀκολούθως Προύσης μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπελθόντος τῇ 6ῃ Μαρτίου 1921, ἐνῶ εὕρισκετο εἰς Λονδίνον.

παροχῆς ὑποτροφῶν ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶναι, κατ' αὐτόν, προτιμότερον ν' ἀποστέλλωνται ὀλιγώτεροι ὑπότροφοι, ἀλλὰ διὰ μακρότερον χρόνον καὶ μέχρι πέρας τῶν σπουδῶν των, δι' ὑποβολῆς διδακτορικῆς διατριβῆς καὶ ἐγκρίσεως ὑπὸ πανεπιστημιακῆς Σχολῆς, εἰς ὃ Πανεπιστήμιον οὗτος προτιμᾷ νὰ σπουδάσῃ, παρά νὰ χορηγῶνται περισσότεραι τὸν ἀριθμὸν ὑποτροφίαι, διαρκείας μόνον ἑνὸς ἔτους. Ὁ κ. Μπόννης ἵνα ἄρῃ τυχόν ἀντιρρήσεις ἀπὸ μέρους τοῦ Dr. Morton, ὅτι αἱ ὑποτροφίαι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν δίδονται πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ οἰκουμενικοῦ πνεύματος, ἐξέθεσε τὴν γνώμην ὅτι τοῦτο δύναται ἄριστα νὰ γίνεται διὰ τῆς συγκεντρώσεως κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς πάντων τῶν ὑποτρόφων ἐν Bossey ἢ ἀλλαχοῦ ἐν ἄλλοις ἐπιστημονικοῖς Κέντροις καὶ ἐκεῖ νὰ γίνωνται συζητήσεις ἐπὶ γενικωτέρων ἐπιστημονικῶν θεολογικῶν ζητημάτων, ἐκκλησιαστικῶν, οἰκουμενικῶν, κοινωνικῶν κλπ. κλπ., ν' ἀναλαμβάνῃ ἕκαστος νὰ εἰσηγήται ἐπὶ ὀρισμένου θέματος ἐκ τοῦ κύκλου καὶ τῶν διαφερόντων του, νὰ γίνωνται ἐκδρομαὶ μορφωτικῆς ὕφης, μουσικοφιλολογικῆς συγκεντρώσεις, Συναυλίαι, ἐπισκέψεις Ἐκκλησιῶν, Μουσείων καὶ Ἐκθέσεων κ.π.λ. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Μπόννης προέτεινεν, ὅπως τοὺς ὑποτρόφους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Ἐλλάδι ἐκλέγῃ, κατόπιν αὐστηροῦ διαγωνισμοῦ, ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, παρισταμένου καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ ἐν Ἀθήναις Γραφείου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ Dr. Morton ὑπεσχέθη νὰ εἰσηγηθῇ τὸ ὅλον θέμα τῶν Ἑλλήνων ὑποτρόφων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐφάνη ὅτι ἀνεγνώριζεν ὡς ὀρθὰς τὰς γνώμας τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μπόννη, ἂν καί, ὡς εἶπεν, τοῦτο ἀποτελεῖ σχεδὸν πλήρη ἀνατροπὴν τῶν ἄχρι τοῦδε κρατούντων. Εἶπεν ἐπίσης ὅτι ἡ ἐξάφρασις θά

Ἀργότερον ὁ Γρηγόριος ἐγένετο Πρόεδρος τοῦ Δ.Ε. Μικτοῦ Συμβουλίου. Οὐχ ἤττον ὅμως ἠναγκάσθη τάχιστα νὰ ἀποχωρήσῃ. Καθ' ὅσον, ἦλθεν εἰς πλήρη ἀντίθεσιν, ὀρθῶς δέ, πρὸς τὰς κρατούσας σφαλερὰς ἀντιλήψεις παρὰ τῷ Τοποτηρητῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτη Προύσης Δωροθέῳ Μαυρομέλῃ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Λόγῳ τῆς κρατούσης Ἀναχωχῆς¹⁷⁵

175. Τῆν 2αν Σεπτεμβρίου 1918 συνήφθη εἰς Μοῦδρον ἀναχωχὴ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων. Ἡ Ἑλλὰς εὕρισκετο, τότε, εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ μετέχων τῶν ἐπιχειρήσεων Ἑλληνικὸς στρατὸς μετὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ εἰσῆλθε, μετὰ τῶν Συμμάχων, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ παρήλασε θριαμβευτικῶς ἀπὸ τοὺς ὁδοὺς τῆς πόλεως τῶν ἐλληνικῶν ὄνειρων. Ὀλίγον κατόπιν, τὰ ἐλληνικὰ πολεμικὰ εἰσέπλευσαν εἰς τὴν Προποντίδα καὶ ἤγκυροβόλησαν παρὰ τὸν Κεράτιον, οὐχὶ μακρὰν τῆς ἁγίας Σοφίας καὶ τῶν ἀνακτόρων τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Ὀνειρα προαιώνια, τὰ ὁποῖα ἐτάρασσον τὴν ψυχὴν καὶ ἐμάγευον τὴν φαντασίαν τοῦ Ἔθνους καὶ ἀπερρόφον κάθε προσπάθειάν του καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἐλευθέρου βίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ,

γίνῃ μόνον διὰ τοὺς ὀρθοδόξους Ἑλληνας ὑποτρόφους, ἐφ' ὅσον οἱ ἐξ Εὐρώπης καὶ τὴν γλώσσαν γνωρίζουσιν καὶ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ προσεγγίσουσιν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, ὡς προτεστάνται. Ὁ Dr. Morton ἀνεκοίνωσεν ἐπίσης εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Μπόννην ὅτι τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον ἢ Ν/βριον προτίθεται νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, ὁπότε θὰ παρακαλέσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Σχολὴν διὰ νὰ συζητήσῃ τὸ ὅλον θέμα, μεθ' ὅλων τῶν κ. κ. Καθηγητῶν.

Ἡ ὅλη συζήτησις διήρκεσε σχεδὸν μίαν ὥραν καὶ διεξήχθη ἐν πλήρει φιλικῷ πνεύματι. Ἐν τέλει ὁ Dr. Morton ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Μπόννην διὰ τὴν ρεαλιστικὴν τοποθέτησιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος ὑποτροφῶν, ὅπερ τόσο ἐνδιαφέρει τὴν τε ἡμετέραν ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν, τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς καὶ αὐτὸ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἀληθοῦς οἰκουμενικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἐγκρατεῖα εἰς τὴν ἐκατέρωθεν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν καὶ συνεργασίαν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ-θεολογικοῦ πεδίου, ἄνευ ἐπιμόρφων παραχωρήσεων ἢ μεπτῶν προσηλυτιστικῶν ἐπιδιώξεων. Πάντα δὲ ταῦτα ἐξω βάλλει ἡ ἀληθὴς χριστιανικὴ ἀγάπη, ἥτις «πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει, πάντα ἐλπίζει καὶ οὐδέποτε ἐκπίπτει», κατὰ τὸ θεῖον Παῦλον.

Οἱ Ἑλληνες ἀντιπρόσωποι διεχωρίσθημεν κατὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὰς διαφόρους τραπέζας, ἀναμιξ μετὰ τῶν ξένων προσκεκλημένων. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο φιλικωτάτη καὶ αἱ συζητήσεις περιεστρέφοντο εἴτε εἰς ἐκκλησιαστικά καὶ θεολογικά θέματα, εἴτε εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸ ὠραῖον κλίμα τῆς Ἑλλάδος. Πάντες δ' ὅσοι δὲν εἶχον ἐπισκεφθῆ τὴν Ἑλλάδα, ἐξέφρασαν τὴν φλογερὰν ἐπιθυμίαν των, εἴτε εἰς τὸ ἐγγυὲς εἴτε εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον, νὰ ἐπισκεφθῶσιν τὴν ὠραίαν Χώραν μας.

(Συνεχίζεται)

και παρά τὰς προειδοποιήσεις τῶν ἀρμοδίων και τῶν δυνάμεων νὰ ἔχουν ἔγκυρον και ἀσφαλῆ γνώμη, πρὸς δὲ και τὰς σαφεῖς ἐνδείξεις τῶν πραγμάτων, οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, πρωτοποροῦντος τοῦ Τοποτηρητοῦ, και λοιποὶ παράγοντες παρεσύρθησαν εἰς ἕξαλλον και ἀδικαιολόγητον ἐνθουσιασμόν οὐδαμοῦ στηριζόμενον. "Ὅθεν, ἀπεφάσισαν, παρά τὰς γενόμενας αὐτοῖς, ὑπὸ πολιτικῶν προσώπων, ὑποδείξεις, και ὁ Τοποτηρητὴς ἔσπευσε νὰ διακόψῃ τὰς σχέσεις τοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, και νὰ καταργήσῃ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων. Ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Γρηγόριος, ὡς Πρόεδρος τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, σωφρόνως και λίαν συντεῶς σκεπτόμενος, διεφώνησε ριζικῶς πρὸς τὴν ἀποψιν ταύτην. Προέτεινε, ὅπως ἀποφευχθῆ τὸ ἄτοπον τοῦτο και μὴ ἀπομακρυνθῶν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ Ἐ' χαραχθείσης γραμμῆς, καθ' ὅσον εἶναι ἄγνωστον εἰ τέξεται ἢ ἐπιούσα.

Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ Προέδρου ἀπερρίφθη ἀτυχῶς ὑπὸ τῶν δύο σωμάτων. Διευτώθη δὲ και ἡ ἀξιόσις παρά τῷ Τοποτηρητῇ, ὅπως ἀπομακρύνῃ αὐτὸν ἐκ τῆς προεδρίας τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου. Καὶ οὗτος, καίτοι τὴν ὑσάτην στιγμήν ἀντελήφθη τὴν ὀρθότητα τῶν συστάσεων τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνος, μὴ θέλων ἐν τούτοις νὰ δυσαρεστήσῃ τοὺς ἐξ ὧν ἀνέμενε σοβαρὰν ὑποστήριξιν διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὑπέδειξε εἰς τὸν Γρηγόριον, ὅπως ὑποβάλλῃ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς προεδρίας τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, ἀλλὰ πέραν τούτου ἀποχωρήσῃ και τῆς Ἱεραρχίας Συνόδου, ἥς, τότε, ἐτύγχανε μέλος¹⁷⁶.

Ἐκτοτε, διήρχετο τὰς ἡμέρας αὐτοῦ ἡμέρα, μὴ ἀναμειγνυόμενος εἰς τὴν σφαλερὰν ὁδὸν ἀκολουθοῦντα πράγματα, ὑπαίτιότητι τῶν τὰ τοῦ Πατριαρχείου διοικούντων.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Προύσης Δωροθέου, ἐπισυμβάντα ἐν Λονδίῳ τῇ 5ῃ Μαρτίου 1921¹⁷⁷ και τὴν ἀνάληψιν τῆς τοποτηρητείας ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας Νικολάου¹⁷⁸, γενομένης πατριαρχικῆς ἐκλογῆς, ἐξελέγη, ὅλως «ἀντικανονικῶς» Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὁ πρῶν Ἀθηναίων Μελέτιος Μεταξάκης¹⁷⁹, ὅστις ἠναγκάσθη ἐκ τῶν πραγμάτων, ἐκὼν ἄκων, νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου¹⁸⁰. Εἰς διαδοχὴν δ' αὐτοῦ ἐκλήθη ὁ Χαλκηδόνος Γρηγόριος, ὑπὸ συνθήκας λίαν ὀδυνηράς, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν διακυβέρνησιν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

τώρα ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἔλαβον σάρκα και ὄσπ'! Ἐν τούτοις, ἡ πραγματοποίησις τῶν ἐθνικῶν διεκδικήσεων τῆς Ἑλλάδος δὲν ἦτο εὐκόλον τι, διότι προσέκρουεν εἰς τὰ συμφέροντα ἢ τὰς προκαταλήψεις τῶν μεγάλων δυνάμεων (βλ. Π. Α. Ρ. Ρ. Η. γ. ο. π. ο. ὑ. λ. ο. υ. Κ., Ἐπίτομος Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Ἀθήναι 1952, σελ. 1085-1087).

176. Πρβλ. Γ. λ. υ. κ. ἄ. Ν. ι. κ. η. φ. ὀ. ρ. ο. υ., (θανόντος Μητροπολίτου Μηθύμνης), Βιογραφία και Ἡμερολόγιον, τόμ. Β', Ἀθήναι 1907, σελ.

177. Μ. α. υ. ρ. ο. π. ὀ. ὑ. λ. ο. υ., ἐνθ' ἄν., σελ. 127, 135.

178. Ἐνθ' ἄν., σελ. 139 ἐξ.

179. Αὐτόθι, σελ. 154 ἐξ.

180. Ἐνθ' ἄν.

Τὴν ἐποχὴν αὕτην τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διήρχετο τὰς πλέον κρισιμωτέρας στιγμὰς ἀπ' ὧν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἐγνώρισεν. Οἱ Τοῦρκοι ἐκθεμελιώσαντες τὸν Ἑλληνισμόν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Μικρᾶς Ἀσίας και τοῦ Ἑλληνικοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῇ ἀνοχῇ τῶν μεγάλων δυνάμεων, μὴ ἀρκεσθέντες εἰς ὅσα φρικτὰ και ἀποτρόπαια ἐγκλήματα διέπραξαν, ἐπέζητουν εὐκαιρίαν, ἵνα στραφοῦν και κατ' αὐτοῦ τοῦ Πατριαρχείου. Κατ' αὕτην δὲ τὴν περίοδον αἱ σχέσεις Ἑλλάδος Τουρκίας ἦσαν λίαν τεταμέναι και ἡ στάσις τῶν ἡμετέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲν ἦτο δυστυχῶς ἢ ἐμπρέπουσα. Ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ὑπενόμεινε φανερὰ τοὺς θεσμοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὅποῖον προσεπάθει νὰ ἐκτουρκίσῃ διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τοῦ τουρκοφώνου παπᾶ-Εὐθύμ. Ἐπὶ τετραμνηον ὅμως, ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεως ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τοῦ Μελετίου Δ', ἡ ἐν αὐτῷ Ἱεραρχία γενναίως ἠγωνίσθη κατὰ τῶν τοιούτων μισαλλοδόξων σκοπῶν τοῦ τυράννου. Πρὸς τοῦτο ἀπεφάσισεν ἡ Ἱ. Σύνοδος ὅπως προβῆ εἰς τὴν ἄμεσον ἐκλογὴν τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, γενομένην ὑπὸ πάντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούντων Ἱεραρχῶν, καταργουμένου τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου, ὅπερ ἄλλοτε μετεῖχε τῆς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς.

Κατὰ τὴν κρατοῦσαν συνθήκην, καθηρτίσθη Συνδικτικῶς Κατάλογος ὑποψηφίων διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, ὅστις ἀπεστάλη εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν πρὸς ἔγκρισιν. Ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διαγράψῃ οἰοδήποτε πρόσωπον ἠθελεν, ὡς ἀνεπιθύμητον αὐτῇ. Τοῦτο δ' εἶχε πλειστάκις πράξει, ἀποκλείσασα Ἱεράρχας πολλῆς ἐπιβλητικότητος, δυνάμεως και ἀξίας ἠθικῆς.

Εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν δὲν διέγραψε ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου τὸν ἡμέτερον Γρηγόριον. Τοῦτο, ἀσφαλῶς, ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι λησιμονήσασα τὰ ἐν Σέρραις, ἐξετίμησεν, ὡς φαίνεται, τὴν καθ' ὅλα ὀρθὴν και συνετὴν αὐτοῦ στάσιν, ἣν ἐπεδείξατο κατὰ τὴν ἀναγκωχὴν, ὅτι σφόδρα ἀντετάθη, ὡς εἶπομεν, εἰς τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων μετὰ τοῦ Πατριαρχείου και τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐνῶ δὲ ἡ Ἱεραρχία ἡμελλε, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ διαληφθέντος τούτου καταλόγου, νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πατριάρχου, ἐνεφανίσθη ὁ γνωστὸς παπᾶ-Εὐθύμ πρόσφατως ἐπιτυχῶν ὅπως διορισθῆ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀποκρισάριος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν Ἀγκύρᾳ¹⁸¹. Ἐπέζησει δ' οὗτος, ὅπως τρομοκρατήσῃ τοὺς Ἱεράρχας και ἀναδείξῃ εἰς Πατριάρχην τὸν ὁμοεθνή του Μητροπολίτην Ροδοπόλεως Κύριλλον.

ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας συνήλθεν ἡ Ἱεραρχία, τὴν 6 Δεκεμβρίου 1923, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκλογῆς νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Τὴν ὑσάτην ὅμως στιγμήν ἐγγράφον τοῦ Νομάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον ἐστέρει τοῦ δικαιώματος συμμετοχῆς εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν τοὺς μὴ ἔχοντας τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἐπὶ τουρκικοῦ ἐδάφους Μητροπολίτας. Οὕτως ἠναγκάσθησαν και ἀπεχώ-

181. Μ. α. υ. ρ. ο. π. ο. ὑ. λ. ο. υ., ἐνθ' ἄν., σελ. 197, 200.

χώρησαν οἱ ἐν λόγῳ Ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ὑπολειφθέντες, ἔνδεκα τὸν ἀριθμὸν, ἀπετέλεσαν τὴν ἐκλογικὴν Σύνοδον. Ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλογίμων ἀνεδείχθησαν τρεῖς ὑποψήφιοι, οἱ Μητροπολίται Νικαίας Βασίλειος, Χαλκηδόνος Γρηγόριος καὶ Προύσης Κωνσταντῖνος. Μεθ' ὃ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐπὶ κολούθησεν ἡ ἐκλογή, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ διὰ ψήφων δέκα ἀνάδειξις τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος Γρηγορίου εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Εἰς τὸ Ὑπόμνημα ἐκλογῆς αὐτοῦ, ἀναγινώσκομεν, σὺν τοῖς ἄλλοις:

«... Τοῦ γοῦν Ἀγιωτάτου τούτου Ἀποστολικῷ καὶ Πατριαρχικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ἐν στερησί τοῦ οἴκειου προστάτου γενομένου, ἅτε δὴ τοῦ ἰθύνοντος τὰ κατ' αὐτὸν Παναγιωτάτου Πατριάρχου Μελετίου οἰκειοθελῆ παραίτησιν ἀποστείλαντος τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡμεῖς οἱ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερεῖς, οἱ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ κανονικὴν τάξιν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Πατριάρχου διεξάγοντες, προέβημεν συντελέσαι ὅσα πρὸς ἔγκαιρον καὶ νόμιμον Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῳ ἐκλογὴν καθωρισμένα εἰσὶν ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων. Οὕτω δὴ ἀποσφραγίσαντες ἐν τοῖς Πατριαρχείοις σήμερον, ἕκτην Δεκεμβρίου μηνός, ἡμέραν Πέμπτην, τὰ ἀπὸ μέρους τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων τοῦ Θρόνου ἀποσταλέντα ψηφοδέλτια, ἀνεκηρύξαμεν τὸν Πανιερωτάτον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κύριον Γρηγόριον πρῶτον ὑποψήφιον ὡς συγκεντρώσαντα πλέον τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν ψήφων τῆς συνόλου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου. Προβάντες δ' ἀκολούθως διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τῶν λοιπῶν προτεινομένων ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας Ἀρχιερέων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ τακτικῶ τῶν τριῶν ὑποψηφίων δελτίου ἀνεδείξαμεν συνυποψηφίους τοὺς Πανιερωτάτους Μητροπολίτας Νικαίας κύριον Βασίλειον καὶ Προύσης κύριον Κωνσταντῖνον, ... ἀνεδείξαμεν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τὸν θεόθεν ὑποδειχθέντα καὶ προβληθέντα Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κύριον Γρηγόριον...

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑνεακοσιοστῷ τρίτῳ κατὰ μῆνα Δεκέμβριον στ', Ἐπιμεθήσεως Ζ'.

- † Ὁ Καισαρείας Νικολαοῦ
- † Ὁ Κυζίκου Καλλίνικος
- † Ὁ Νικαίας Βασίλειος
- † Ὁ Χαλκηδόνος Γρηγόριος
- † Ὁ Δέρκων Καλλίνικος
- † Ὁ Προύσης Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Νεοκαισαρείας Αγαθάγγελος
- † Ὁ Αἴνου Ἰωακείμ
- † Ὁ Σηλυβρίας Εὐγένιος
- † Ὁ Ροδοπόλεως Κύριλλος
- † Ὁ Ἀνέων Θωμᾶς¹⁸².

(Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ

182. Κὼδὶξ Πατρ. Ἀρχιεποφ. ΠΙΒ', σελ. 5-7 Τσακιοπούλου, ἐνθ' ἀν., «Ὁρθοδοξία», ἔτ. ΛΔ' (1959), σελ. 28-29.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἄς εὐχηθῶμεν ὀλοφύχως.

Εἰς ὅσα ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» ἐσημειώσαμεν περὶ τῆς εἰς Νέον Δελχί συγκληθησομένης, κατὰ τὰς προσεχεῖς ἡμέρας, Γ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, θὰ ἔπρεπε καὶ ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ νὰ σημειώσωμεν ὀλίγα τινά. Ὡς εἶναι γνωστόν, ὑπὸ τὸ γενικὸν θέμα «Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ φῶς τοῦ κόσμου» θὰ ἐξετασθοῦν κατὰ τὴν Συνέλευσιν ταύτην τὰ ἐπὶ μέρους θέματα τῆς Χριστιανικῆς Ὁμολογίας, τῆς Χριστιανικῆς Διακονίας, καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Ὁμολογίαν, αὕτη διὰ νὰ εἶναι ἀληθῶς Χριστιανικὴ, πρέπει νὰ εἶναι τεθεμελιωμένη ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος δόγματος, ὅπερ πρέπει νὰ ὁμολογῆται καὶ διακηρύττεται οὐχὶ δι' ὑπεκφυγῶν καὶ ἀοριστολογιῶν, ἀλλὰ ῥητῶς καὶ κατηγορηματικῶς. Μόνον ἐπὶ τῆς πίστεως εἰς τὸ Τριαδικὸν δόγμα εἶναι δυνατόν νὰ στηριχθῇ ἡ ἀληθῆς χριστιανικὴ ἐνότης, καὶ νὰ καλλιερῶνται τὰ ἔργα τῆς γνησίας διακονίας καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης· ἥτις δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλλίσθῃ εἰς μίαν ἐνδοκοσμικὴν, ἀλτρονιστικὴν καὶ ἀπλῶς «οὐμανιστικὴν» ἐκδήλωσιν, ἀλλὰ νὰ εἶναι «καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Ὁρθοτάτη λοιπὸν κατὰ πάντα ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου. Καὶ ἄς εὐχηθῶμεν ὀλοφύχως, ὅπως κατὰ τὴν Συνέλευσιν ταύτην αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, συνηγμένα πνευματικῶς καὶ μὲ ἀπόλυτον ἐνότητα διακηρύξουν τὰς ἀληθείας ταύτας, καὶ συντελέσουν εἰς τὸν ὑγιέστερον προσανατολισμὸν τοῦ ἐλπιδοφόρου «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν».

Ζῶντα πρότυπα.

Μὲ ἰδιαίτερον χαρὰν πρέπει νὰ χαιρετίσωμεν τὴν ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» ἐκδοσιν τοῦ «Ἡμεροδείκτου τῆς Ἐκκλησίας» τοῦ ἔτους 1962, ὅστις εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Οὗτος, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, περιέχει καὶ καθημερινὰ διαφωτιστικὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ζωὴν, τὴν δράσιν, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ μαρτύρια τῶν Ἁγίων τῆς ἡμετέρας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Οὕτως ὁ ὠραῖος καὶ καλλιτεχνικὸς οὗτος ἡμεροδείκτης θὰ προσφέρῃ καθημερινῶς εἰς τοὺς χρησιμοποιοῦντας αὐτὸν ζῶντα πρότυπα πρὸς μίμησιν, τὰ ὅποια ἔχουν, ἀφ' ἐνός, μὲν ἔλκοντα καὶ διαφωτιστικὸν χαρακτήρα, καθιστῶντα εἰς ἡμᾶς λίαν ὁρατὴν τὴν ὠραιότητα τῶν ἐν αὐτοῖς αἰσθητοποιουμένων ὀρθοδόξων ἰδεωδῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ παροτρυντικὸν καὶ παρακινητικὸν σκοπὸν, ἐξυπηρετούμενον διὰ τῆς ὑποδείξεως τῆς ἀκολουθητέας εἰς τὴν ζωὴν ὁδοῦ· καὶ ἐκ τρίτου ἐνθαρρυντικὸν παράδειγμα, τὸ ὅποιον ἐκδιώκει τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὴν δειλίαν ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ

ἐμφυσᾷ εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην, θάρρος καὶ βεβαιότητα διὰ τὴν πνευματικὴν νίκην. Ὁ ἡμεροδείκτης λοιπὸν οὕτως καθημερινῶς θὰ ὑπομνησκη, ὅτι τὸ ἀπολυτρωτικὸν καὶ σωτηριολογικὸν σχέδιον τοῦ Θεοῦ χρησιμοποιοεῖ τοὺς ἀνθρώπους—παρὰ τὴν ἀσθένειαν, τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὰς πτώσεις αὐτῶν—καὶ κατευθύνει τοὺς ἐξ αὐτῶν συνεργαζομένους μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ «μορφωθῇ ὁ Χριστὸς ἐν αὐτοῖς» (Γαλ. δ', 9).

«Ποιμαντικὴ δημοσιογραφία».

Τὸ ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ἀστὴρ» δημοσιευθὲν ἔργον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης Δημοσιογραφικὰ (Κύκλος Α') εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερων ἐπαίνων, διότι περιλαμβάνει μικρὰ «κυριακάτικα ἄρθρα, πὸν δημοσιεύθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ στὶς ἐφημερίδες τῆς Κοζάνης».

Τὰ ἄρθρα ταῦτα, τὰ ὁποῖα διὰ τοῦ βιβλίου τούτου καθίστανται ἐνδύστερον γνωστά, εἶχον πράγματι ἕνα ἱερὸν σκοπὸν. Ὡς σημειοὶ ὁ συγγραφεὺς των, ὅστις εἶναι εἰς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν Ἱεραρχῶν μας, «τὰ ἄρθρα αὐτὰ, ὅταν πρωτοδημοσιεύθηκαν—καὶ τᾶλλα πὸν δημοσιεύονται τώρα καὶ συμπληρώνουν δεῦτερο κύκλο—εἶχαν τὸ λόγο τους καὶ τὸ σκοπὸ τους, ὥστε νὰ μὴν πῆ κανεὶς πὼς ἦλθαν στὴ δημοσιότητα ἀπὸ ἀκαιρῆ καὶ μάταιη συγγραφικὴ καὶ δημοσιογραφικὴ διάθεσι. Ἐκεῖνος πὸν προσπάθησε σ' αὐτὰ νὰ διατυπώσῃ κάποιες σκέψεις του, μέσα στὸ πνεῦμα καὶ στὴν παράδοσι τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς διδασχῆς, θὰ μπορούσε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ «ἐπιταγήν γὰρ πεπλήρωκα». Ἡ αἰρετικὴ ἐκκλησιαστικὴ δημοσιογραφία ἔχει ἐνταθῆ τελευταῖα στὸν τόπο μας καὶ τὰ φυλλάδια τῶν διαφόρων ξένων προσηλυτιστικῶν ὀργανώσεων διανέμονται σὲ χιλιάδες στὸν ἀνύποπτο λαὸν».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, «τὸ ζήτημα εἶναι μεγάλο καὶ σχετίζεται μὲ τὸ λεγόμενον Παγκόσμιον Συμβόλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ μὲ τὴ φιλανθρωπικὴ δῆθεν καὶ κοινωνικὴ δράσι τῶν ξένων ἐκκλησιαστικῶν ἀποστολῶν στὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὁ κίνδυνος καὶ ἡ ζημία, πὸν γίνεται σὲ βάρος τῆς ἐνότητος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ εἶναι καὶ ἐκεῖνὴ μεγάλη, ἂν καὶ λίγοι τὴν καταλαβαίνουν. Μέσα σ' ὅλα ταῦτα ὑπάρχει ὁ λόγος καὶ συγχρόνως καὶ ὁ σκοπὸς τῶν μικρῶν αὐτῶν ἄρθρων».

Ἀληθῶς, ὡς τονίζει εὐστόχως ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ βιβλίου του ὁ ἅγιος Κοζάνης, «πρέπει καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ κἀνῃ χεῖσι τοῦ Τύπου, γιὰ τὴν εὐρεῖα καὶ ταχεῖα διάδοσι τῶν ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶν' ἀλήθεια, πὼς δὲν εἶν' εὐκόλο ἐγχείρημα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡ, γιὰ νὰ ποῦμε καλύτερα, ἡ ποιμαντικὴ δημοσιογραφία. Δὲν μπορεῖ βέβαια ποτὲ ὁ γραπτὸς λόγος νὰχῆ τὴ δύναμι—τὸν παλμό, τὸν τόνο καὶ τὸ χρῶμα—τοῦ προφορικοῦ, εἶν' ὁμοῦς ἐκεῖνος πὸν μένει καὶ «τρέχει» ἀπὸ χέρι σὲ χέρι· ἀποτελεῖ μιὰ δέσμευσι τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀληθειῶν, πὸν ἀλλιῶς πετοῦν καὶ φεύγουν. Τέλος μὲ τὴ μορφή τοῦ ἄρθρου ὁ γραπτὸς λόγος εἶναι μιὰ συνεχῆς καθ' ἑβδομάδα παρουσία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τίς στήλες τοῦ Τύπου καὶ ἀκόμη, θὰ λέγαμε, εἶναι «ἡ μαρτυρία Ἰησοῦ», ἔξω ἀπὸ τὸ στενὸ περιβάλλον τοῦ ναοῦ, σὲ

ἀνθρώπους, πὸν εἶναι χριστιανοί, ἀλλὰ δὲν ἔρχοντα στὴν Ἐκκλησία».

Θλιβερὸν φαινόμενον.

Ὅταν κατὰ τὸ 1959 ὁ γνωστὸς καὶ διακεκριμένος ὄντως χρονογράφος κ. Παλαιολόγος, θελήσας νὰ κατακρίνῃ τὴν «Ἐκκλησίαν», διετύπωσεν ἀπαράδεκτους ἀπόψεις περὶ παιδείας, ἐχούσας τὴν θέσιν των μόνον εἰς φασιστικὰ καὶ ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔλαβε καθηκόντως τὴν ἐμπροσθενσαν ἀπάντησιν (ἀρ. φύλλον 10 τῆς 15ης Μαΐου 1959, σελ. 179). Ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι ἔκτοτε παρέμεινε σχετικὴ πικρία εἰς τὴν ψυχὴν του· καὶ δι' αὐτὸ ζητεῖ εὐκαιρίαν καὶ ἀφορμὴν, διὰ νὰ εἰρωνευθῇ τὰς ἀπόψεις τῆς παρούσης στήλης.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὁ κ. Παλαιολόγος προσφάτως τόσον εἰς χρονογράφημα τοῦ «Βήματος», ὅσον καὶ ἐν σημειώματι τοῦ «Ταχυδρόμου», στρέφεται ἐναντίον παρατηρήσεως ἡμῶν, ἀναφερομένης εἰς τὴν στοργὴν, μεθ' ἧς ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία περιβάλλει τὰ παιδιά. Ἀντιπαρερχόμενος δὲ ἐν σιγῇ τὰ ὅσα σημειοῦμεν περὶ τῆς συμβολῆς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν παιδιῶν, διὰ τῆς καταργήσεως τῆς βρεφοκτονίας καὶ νηπιοκτονίας, ἧτις ἀπετέλει στίγμα τοῦ βίου καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἐνοχλεῖται, διότι ἐμνημονεύσαμεν καὶ τὴν θέσιν τῶν παιδιῶν εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὅπως ὁ κ. Παλαιολόγος φθάνει εἰς τὸ θλιβερὸν φαινόμενον νὰ εἰρωνεύεται τὰς μακροαιῶνας ὀρθοδόξους παραδόσεις, τὰς ὁποίας καὶ αὐτοὶ οἱ ἑτεροδόξοι ἀντικρούσων μὲ θαυμασμόν. Ὡς παράδειγμα τοῦ θαυμασμοῦ τούτου ἔστω, τὸ ὅτι ἐν τῷ ἀμερικανικῷ ἑτεροδόξῳ περιοδικῷ «The Living Church» τὴν 3ην Μαΐου 1953 ἐσημειώθησαν τὰ ἑξῆς: «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι πράγματι μιὰ Ἐκκλησία, ἧτις τηρεῖ μιὰν ὄραϊαν στάσιν ἐναντι τῶν παιδιῶν... Τὰ παιδιά ἀγαποῦν νὰ μαγεύονται ἐκεῖ μὲ τοὺς γονεῖς των καὶ τοὺς ἄλλους μεγάλους... Εἶναι πολὺ ἐκπληκτικὸν διὰ τοὺς Ἀντικὸν Χριστιανὸς νὰ βλέπουν τὰ νήπια νὰ λαμβάνουν τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν. Αὐτὸ τὸ ἔθιμον εἶναι θεμελιῶδες εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. Μόνον εἰς αὐτὴν γίνονται δεκτὰ τὰ νήπια ὡς τέλεια μέλη τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ χρίσματος, τὰ ὁποῖα παρέχονται ταυτοχρόνως... Ἡ στάσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐναντι τῶν παιδιῶν καὶ ἡ στάσις τῶν παιδιῶν ἐναντι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπορρέουν ἀμφοτέρω ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν φύσιν τῆς Ὀρθοδοξίας... Πρώτη ἀρχὴ εἶναι, ὅτι τὰ παιδιά, πρέπει νὰ συμμετέχων εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀκολουθίας»...

Ἀποτύμμεθα εἰλικρινῶς, διότι ὁ κ. Παλαιολόγος παραθεωρεῖ ὅτι θαυμάζων αὐτοὶ οἱ ξένοι καὶ θεωρεῖ ὡς ἀφέλειαν τὸ νὰ ὑπομνησκη τις τὴν θέσιν τῶν παιδιῶν εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἧτις ἂν μὴ τι ἄλλο, κατὰ τὰς σκοτεινότερας περιόδους τῆς ἐποχῆς τῆς Τουρκοκρατίας ὑπῆρξεν ἡ κορία μορφωτικὴ δύναμις, ἧτις συνεκράτησε τὴν

'Ορθόδοξον πίστιν καὶ τὸν Ἔθνισμὸν τῶν ὑποδοῦλων Ἑλλήνων.

Οὐδόλως εἶναι εὐκαταφρόνητοι.

Ἐν συνεχείᾳ θὰ εἶχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσφέρει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰ παῖδια, εἰσάγουσα αὐτὰ εἰς τὴν παρά τὸ θυσιαστήριον διακονίαν καὶ προσευχομένη ὑπὲρ αὐτῶν, διὰ τοὺς μὴ περιορίζοντας τὴν πνευματικότητα μόνον εἰς ὅ,τι εἶναι αἰσθητὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ψηλαφητὸν διὰ τῶν χειρῶν, οὐδόλως εἶναι εὐκαταφρόνητοι.

Τὰ παρὰ τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον τελούμενα, ὡς καὶ αἱ προσευχαὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ ἄριστον μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου «τὰ οὐράνια συναγάζεται τῇ γῆ... τὰ ἐπίγεια συγχορεύει οὐρανοῖς». Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, οὐρανὸς καὶ γῆ, αἰωνιότης καὶ χρόνος, Θεία Χάρις καὶ φύσις, πνεῦμα καὶ σὰρξ, οὐράνιοι ἐλπίδες καὶ γῆινα ἐνδιαφέροντα, παιδικὴ ἀπλότης καὶ φιλοσοφικὸν βάθος, σωματικὴ ἄσκησις καὶ πνευματικὴ εὐφροσύνη—πᾶσαι αἱ διαφοραὶ καὶ ἀντιθέσεις αὐταὶ ἐν τῇ λειτουργικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας συνονοῦνται εἰς θανμαστὴν ἐνότητα καὶ ἁρμονίαν. Εἰς τὴν ὥραίαν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν εἰσάγει ἀκριβῶς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καὶ τὰ παῖδια, φέρουσα αὐτὰ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν περιοχὴν τοῦ «ὄντως ὄντος» καὶ μεταδίδουσα εἰς αὐτὰ τὴν ἁγιαστικὴν χάριν τῶν διαφόρων μυστηρίων. Λοιπὸν μόνον οἱ ἀνατροπεῖς τῆς ἱεραρχικῆς τάξεως τῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ μας θὰ ἦτο δυνατόν, κατὰ τὰς φιλόφρονας περὶ ἡμῶν ἐκφράσεις τοῦ κ. Παλαιολόγου, νὰ θεωροῦν ὡς «ἀφέλειαν πληθωρικὴν» καὶ «γρυμῶδη μωρίαν» τὴν ὑπόμνησιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν παιδίων εἰς τὸ βασίλειον τῆς Θείας Χάριτος, καὶ τῆς προσευχῆς· ἡ ὁποία, ὡς διακηρύττει ὁ μέγας βιολόγος καὶ ἰατροφιλόσοφος Alexis Carrel, μᾶς «συνδέει μὲ τὴν ἀνεξάντλητον κινητήριον δύναμιν, ἡ ὁποία κινεῖ τὸ σύμπαν».

Ἄλλὰ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Παλαιολόγου λεχθέντα θίγουν καὶ ἐν ἀκόμῃ ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ λόγος εἰς τὴν ἐπομένην παρατήρησιν.

Εἶναι τελείως ἄδικον.

Ὁ κ. Παλαιολόγος, προσπαθῶν νὰ διαφεύσῃ τὴν παρούσαν στήλην, ἥτις ἐξῆρε τὴν συμβολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν λύτρωσιν τῶν παιδίων, προσάγει τὸ γεγονός, ὅτι ποικιλόμορφος δυστυχία (πεῖνα, καχεξία, ἀδενοπάρεια κ.λ.π.) ἐξακολουθεῖ νὰ μαστίζει μυριάδας παιδίων.

Ἄλλ' ἂν ὁ κ. Παλαιολόγος ἔστρεφε ἀπροκαταλήπτως τὸ δημοσιογραφικὸν του περισκόπιον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔργου τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἐὰν ἀνεγίνωσκε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὴν «Ἐκκλησίαν» προσεκτικώτερον, θὰ ἔβλεπεν, ὅτι ἐὰν σήμερον ἡ ἀνθρωπότης ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Γαλινοῦ, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ πλεῖστα τῶν παιδίων πρέπει νὰ ἀντικρύζωμεν ὡς τὰς ἄρκτους καὶ τοὺς ἀγριο-

χοίρους, καὶ ἐὰν σήμερον ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἔχη «παγκόσμιον ἡμέραν τοῦ παιδιοῦ» καὶ ὀρφανοτροφεία καὶ πρεβαντόρια καὶ βρεφοκομεῖα καὶ παιδικὸς σταθμοὺς κ.τ.τ., τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ διὰ τῶν αἰῶνων ἀνακαινιστικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τῶν Νεωτέρων Χρῶνων ὄχι μόνον προσεύχεται ὑπὲρ τῶν παιδίων ἢ μεταδίδει εἰς αὐτὰ τὴν ἁγιαστικὴν χάριν, ἀλλ', ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησίας», παρὰ τὰς ἀντιθετικότητας, τὰς ὁποίας εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ, διετήρησε ἄσβεστον τὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα ἀγάπην τῶν Ἑλληνοπαιδίων, προεφύλαξε τούτους ἐκ τοῦ κινδύνου τοῦ ἐξιλαμισμοῦ, ἀνήγειρε διὰ τῶν λειτουργῶν τῆς ἑκατοντάδας σχολείων καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς σήμερον, παρὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀποστέρησιν τῆς παρουσίας τῆς, διὰ πολλῶν ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς νὰ δημιουργῆ καὶ νὰ ἐμψυχώσῃ σχολεῖα, κατασκηνώσεις, κέντρα νεότητος, οἰκοτροφεία μαθητῶν, πρεβαντόρια, ὀρφανοτροφεία, παιδικὸς σταθμοὺς, παιδικὰς λέσχας, κατηχητικὰ σχολεῖα, ψυχαγωγικὰς ἐκδηλώσεις κ.τ.τ. Εἶναι δὲ τελείως ἄδικον νὰ παρασιωπῶνται πάντα ταῦτα.

Ἐὰν τώρα ὁ κ. Παλαιολόγος θελήσῃ νὰ ἀντιτάξῃ εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἐκπρόσωποι τινες τῆς Ἐκκλησίας ἴσως δὲν ὑπῆρξαν ἢ δὲν εἶναι ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς των ἢ ὅτι λαϊκὰ τινα μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ζοῦν εἰς μίαν βίλλαν τῆς Φιλοθέης ἢ ἄλλου προαστείου τῶν Ἀθηνῶν, ἴσως δὲν ἐπιτελοῦν πλήρως τὸ καθήκον των ἐναντι τῶν παιδίων, τὰ ὁποῖα πάσχουν ἢ ζοῦν ἄνευ γονέων ἢ καὶ ἐγκαταλελειμμένα ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, θὰ ὑπομνήσωμεν ἀκόμῃ μίαν φορὰν εἰς αὐτόν, ὅτι εἰς ἀληθῶς πεπαιδευμένος ἄνθρωπος οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐπιστρατεύῃ τὸ λογικὸν σφάλμα καὶ σόφισμα, τὸ ὁποῖον ταυτίζει ἓνα θεσμόν ἢ μίαν ἰδεολογίαν πρὸς τοὺς κακοὺς ἐκπροσώπους των.

Προσελκύει τὰ βλέμματα τῶν ξένων.

Εἶναι εὐτόχημα, ὅτι ὁ Ἑλληνορθόδοξος πολιτισμὸς προσελκύει ὀλονὲν καὶ περισσώτερον τὰ βλέμματα τῶν ξένων, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίσουν πάσας τὰς πτυχὰς καὶ λεπτομερείας αὐτοῦ. Δι' αὐτὸ συχνάκις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἑλλάδα.

Ἐκ τῶν ἔργων τούτων ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας εἶναι τὸ πρὸ τινῶν μηνῶν ἐκδοθὲν εἰδικὸν ὀγκῶδες τεῦχος τοῦ παγκοσμίου γνωστοῦ περιοδικοῦ «Universitas», ὅπερ οὐ μόνον παρουσιάζει πλειστάς ἐκδηλώσεις τοῦ σημερινοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς πατρίδος μας, ἀλλὰ περιλαμβάνει καὶ δύο μελέτας, αἰτινες καθιστοῦν γνωστὸν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ μελέται αὗται, φέρουσαι τοὺς τίτλους «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ πραγματικότης τοῦ κόσμου» καὶ «Ἡ Ἑλληνικὴ—Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ δραῖσις τῆς ἐν τῇ σημερινῇ Ἑλλάδι», φέρουν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

'Η 'Ι. Σύνοδος κατά τὰς τελευταίας αὐτῆς συνεδρίας ἡσυχολήθη περὶ τὴν διατύπωσιν ὁδηγίων πρὸς τὴν 'Αντιπροσωπείαν τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος παρὰ τῆ Γ' Γενικῆ Συνλεύσει τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν.

'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Θεόκλητος, εὐρισκόμενος ἤδη εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναρρώσεως, ἐδέχθη κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα εἰς συνεργασίαν τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς Πανοσ. 'Αρχιμανδρίτην κ. Θεόκλητον, πρὸς ὃν ἔδωκεν ἐντολὰς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐκ τῆς τελευταίας θεομησίας πληγῶν κατοίκων τῆς πρωτεύουσας. Ὡσαύτως ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τὸν Θεοφ. 'Επίσκοπον Κερνίτσης κ. Χρυσόστομον καὶ τὸν Διευθύνοντα Σύμβουλον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Κ. Σπυρόπουλον.

— Τῆ 13ῃ Νοεμβρίου ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος ἐδέχθη ἐν τῷ 'Αρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην 'Ιεροσολύμων κ. Βενέδικτον.

'Εδέχθη ὡσαύτως τὸν 'Εξαρχον τοῦ Παναγίου Τάφου Σεβ. 'Αρχιεπίσκοπον Τιβεριάδος κ. 'Ανατόλιον.

— Ὡσαύτως τὸν Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον ἐπεσκέφθη ὁ παρὰ τῆ 'Ιερχ. Συνόδῳ Βασιλικὸς 'Επίτροπος Καθηγητῆς κ. 'Ιωάννης Καμίρης.

— Ὑπὸ τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν, ἐντολῆ τοῦ Μακαριώτατου 'Αρχιεπισκόπου, διετέθησαν μέχρι σήμερον διὰ τοὺς πλημυροπαθεῖς ἄνω τῶν διακοσίων μεγάλων κιβωτιῶν

ἀνὰ τὸν κόσμον τὸ μήνυμα, ὅτι ἡ 'Ελληνικὴ 'Εκκλησία, οὕσα πᾶν ἄλλο ἢ νεκρά, ἀφ' ἑνὸς ἐξαγιαζέει καὶ ἐναρμονίζει πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐτέρον παρουσιάζει μίαν λαμπρὰν ἐσωτερικὴν ἱεραποστολὴν καὶ ἀνακαινιστικὴν δράσιν.

'Ωραία δραστηριότης.

'Υπὸ τῆς 'Εθνικῆς 'Εστίας τοῦ Βασιλικῷ 'Ιδρύματος ἐφιλοξενήθησαν διὰ δέκα πέντε ἡμέρας ὀγδοήκοντα ἱερεῖς προερχόμενοι ἐκ τῶν Μητροπόλεων Δημητριάδος καὶ Καστορίας. Ὡς ἀνεγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας, σκοπὸς τῆς φιλοξενίας ταύτης εἶναι ἡ ἐπίσκεψις Μουσείων, βυζαντινῶν ναῶν καὶ ἐν γένει ἀρχαιολογικῶν χώρων, ὡς καὶ ἡ εὐκαιρία παρακολούθησεως ἐιδικῶν ὁμιλιῶν. Εἰς τὸ πρόγραμμα ἐπίσης περιλαμβάνετο καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῆς Μονῆς τοῦ 'Αγίου Νεκταρίου εἰς Ἀῖγιον, ὡς καὶ τὰ ἱστορικὰ μοναστήρια τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ τῆς 'Αγίας Λαύρας.

'Αναμφιβόλως ἡ δραστηριότης αὕτη τῆς 'Εθνικῆς 'Εστίας τιμᾷ τοὺς ἰθύνοντας αὐτὴν καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι οὗτοι κατανοοῦν τὸν 'Εθνοποιοὺν ὄρον, τὸν ὁποῖον διαδραματίζουν οἱ ἱερεῖς τῆς ὑπαίθρου εἰς τὴν ζωὴν τῆς πατρίδος μας. 'Ας εὐχρηθῶμεν, ὅπως ἡ πρωτοβουλία αὕτη τῆς 'Εθνικῆς 'Εστίας ἐπεκταθῆ καὶ σοστηματοποιηθῆ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, ἥτις ὡσαύτως διὰ τοῦ Πνευματικοῦ Φροντιστηρίου τῆς Πεντέλης ἀναπτύσσει ἀξιόλογον δραστηριότητα πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν ἱερῶν τῶν ἐπαρχιῶν.

ἱματισμοῦ καὶ ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας δραχμᾶς. 'Ἦδη ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος ἔδωκεν ἐντολὴν, ὅπως συνεχισθῆ ἡ ὑπὸ τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς ἐνίσχυσις τῶν πλημυροπαθῶν τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν περιχώρων.

'Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Τὴν Πέμπτην, 26ην Ὀκτωβρίου 1961 καὶ ὥραν 6ην μ.μ., ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐπετείῳ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως, ὁ τακτικὸς καθηγητῆς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς παρὰ τῆ Θεολογικῆ Σχολῇ Πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. 'Ιερώνυμος Κοτσώνης, παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, ἐξεφώνησεν εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας μὲ θέμα: «'Η περὶ ἐλευθερίας χριστιανικὴ ἀντίληψις».

'Εν τῷ πλαισίῳ τῆς πρὸς τιμὴν τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου διοργανώσεως ὑπὸ τοῦ 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης «'Εβδομάδος τοῦ Μονάχου» (30 Ὀκτωβρίου—5 Νοεμβρίου 1961), ὁ ἐκ τῶν προσκεκλημένων διαπρεπῆς Καθηγητῆς Dr. Michael Schmaus, τῆ Πέμπτη, 2α Νοεμβρίου 1961, ὠμίλησε γερμανιστὶ ἐν τιμῇ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐπὶ τοῦ θέματος: «'Η 'Ελληνικὴ καὶ Λατινικὴ ἀντίληψις περὶ 'Αγίας Τριάδος ἐξ ἐπόψεως τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας». Πρὸ τῆς διαλέξεως διενεμήθη εἰς τοὺς ἀκροατὰς περίληψις τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Schmaus, ἔχουσα ὡς ἐξῆς:

«'Απὸ τῆς ἐποχῆς τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Thodor de Rengnon περὶ τῆς ἱστορίας τῆς περὶ Τριάδος διδασκαλίας, εἶναι ὀριστικὸν κτήμα τῶν ἱστοριοδογματικῶν ἡμῶν γνώσεων, ὅτι εἰς τὴν 'Εκκλησίαν τῆς ἀρχαιότητος ὑπῆρχον δύο διαφοροποιητικὰ περὶ Τριάδος ἀντιλήψεις, μία ἀποκαλουμένη ἑλληνοαντιοχικὴ καὶ μία ἀποκαλουμένη ἀλεξανδροδογματικὴ. 'Ἡ οὐσιώδης διαφορὰ τῶν καίται ἐν τούτῳ ὅτι, ἐν τῷ ἐνιαίῳ συνόλω τῆς περὶ Τριάδος διδασκαλίας, ἡ μὲν πρώτη κατευθύνουσι τονίζει τὴν τριαδικότητα τῶν προσώπων, ἡ δὲ δευτέρα τὸ ἐνιαίον τῆς οὐσίας. 'Ἡ πρώτη ἐμφανεῖται χαρακτηρίζεται ὡς ἀναγομένη εἰς τὴν βιβλικὴν βάσιν ἔχουσαν σωτηριολογικὴν ἀλήθειαν, ἐνῶ ἡ δευτέρα χαρακτηρίζεται ὡς φιλοσοφικομεταφυσικὴ.

'Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρὸ τοῦ Ἀύγουστίνου περὶ Τριάδος διδασκαλίαν, οὕτε ἡ Παλαιὰ οὕτε ἡ Καινὴ Διαθήκη προσφέρουσαν μίαν μεταφυσικὴν ἀνάπτυξιν περὶ τῆς τριαδικῶν θείας ζωῆς. 'Ἡ 'Αγία Γραφὴ ἐπιβεβαιῶσι πολλαπλῶς τὸν τριαδικὸν χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἐπιβεβαιῶσι τὴν σωτηριολογικὴν ὁρᾶσιν τῶν τριῶν θείων προσώπων. Εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ἐξάιρεται ὅτι ὁ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἀποκαλυφθεὶς Θεὸς ἔστειλε τὸν υἱὸν του εἰς τὸν κόσμον. Οὗτος ἐξ ἄλλου ἐπηγγέλατο τὸ 'Αγιον Πνεῦμα ὡς ἀόρατον ἐπὶ γῆς ἐκπρόσωπον, διὰ τὸν χρόνον τῆς σχετικῆς Αὐτοῦ ἀπουσίας. 'Εν αὐτῷ περιβάλλει καὶ καταλαμβάνει τοὺς ἀθρώπους ἵνα μεταπλάσῃ αὐτοὺς κατὰ τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ εἰκόνα. 'Ἡ συμβολικὴ ἔννοια περὶ τῆς ἀποστολῆς ἀποτελεῖ τὴν κλεῖδα τῆς ἀποκαλύψεως τῆς Τριάδος ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. 'Εξάιρεται οὕτω ἡ σωτηριολογικὴ ἐνέργεια τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος. 'Ἡ ἐσωτερικὴ τῶν σχέσις πρὸς τὸν Θεόν, ἥτοι πρὸς τὸν Πατέρα, ὑποχωρεῖ. Ὑπονοεῖται εἰς τὰς ἀποστολάς, ἀλλ' οὐδεμίαν ρητὴν μορφολογικὴν ἀπεικόνισιν εὐρίσκει.

'Ἡ ἐξήγησις αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποστολῆς, ἐπεφυλάχθη εἰς τὴν Θεολογίαν τῆς μεταβιβλικῆς ἐποχῆς.

'Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ὀλοκληρώθη πως κατὰ τὴν Σύνοδον τῆς Νικαίας τοῦ 325. Κατὰ τοὺς ἐπακολούθησαν χρόνους οἱ 'Ἕλληνες Πατέρες, πρὸ πάντων οἱ Καππαδόκαι, ἀνέπτυξαν τὴν ἔννοιαν τῆς σχέσεως, ἥτις ἔννοια ἀποκτᾷ θεμελιώδη σημασίαν διὰ τὴν θεολογικὴν κατανόησιν τῆς περὶ Τριάδος διδασκαλίας. Οἱ θεολόγοι οὗτοι εἶδον τὴν ἐνότητα τοῦ Θεοῦ πραγματοποιημένην, ὡς καὶ πρότερον, εἰς τὸν Πατέρα, ἥτοι εἰς τὸ πρῶτον θεῖον πρόσωπον. Δὲν ἔλειπε βεβαίως τελείως ἡ ἀποψις

ὅτι ἡ ἐνότης τοῦ Θεοῦ θεμελιούται ἐπὶ τῆς μοναδικότητος τῆς θείας οὐσίας. Ἄλλ' οἱ Καππαδόκιοι ἔτρεφον τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιθυμίαν δλοκληρώσεως τῆς ἐκφράσεως τῆς πίστεως ἐν τῷ τρόπῳ τῆς προσευχῆς, ὥστε τὴν ἐνότητα τοῦ Θεοῦ ἠδύνατο νὰ καταστήσουν νοητὴν μόνον ὡς εἰς μίαν προσωπικὴν ἀποκορύφωσιν ἐκδηλουμένην. Ἡ σωτηριολογικὴ αὕτη ἀποφιν εὐρίσκει ἐπίσης μίαν ἰδιαίτεραν ἔκφρασιν, ὅταν ἡ ἑλληνικὴ θεολογία, καὶ κυρίως πάλιν ἡ θεολογία τῶν Καππαδοκῶν, ἀποκαλεῖ τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα δῶρον. Ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος περιλαμβάνει ἐν αὐτῷ μίαν σχέσιν πρὸς τὸ πλάσμα, ἀφοῦ τὸ Πνεῦμα εἶναι τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπου. Ἐνταῦθα ἀξίζει ἰδιαίτερας προσοχῆς μία ἀπόχρωσις τῆς ἑλληνικῆς διατυπώσεως. Χρησιμοποιοῦν τὰς ἐκφράσεις δωρεὰ καὶ δῶρημα, οὐχὶ ὅμως τὴν λέξιν δῶρον. Αἱ δύο πρῶται λέξεις χαρακτηρίζουν μίαν δραστηριότητα, τὴν πράξιν τοῦ δωρίζειν. Ὁβιτω καθίσταται κατανοητὴ μία ἑτέρα ὀνομασία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἣτοι ὁ ὄρος «ἐνέργεια». Ἀνάμεικτα νὰ ἀπεικονίσωμεν τὴν ἰδιομορφίαν τῆς ἑλληνικῆς περὶ Τριάδος ἐξηγήσεως διὰ τῆς παραστάσεως μιᾶς καθέτου γραμμῆς. Ἀπὴν ἀνωρῶνται εἰς τὸ πρῶτον θεῖον Πρόσωπον κινεῖται πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ καταλήγει εἰς Ἅγιον Πνεῦμα.

Ἡ λατινικὴ διδασκαλία περὶ Τριάδος δίδει μίαν ἄλλην εἰκόνα. Ὁ Ἀύγουστινος, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς νεοπλατωνικῆς σκέψεως, βλέπει μίαν πιθανῶς τὴν ἐνότητα τῶν τριῶν θεῶν προσώπων προσδεδεμένην ἀρχικῶς εἰς τὴν θείαν οὐσίαν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν δυναμικὴν ἀποφιν τῶν ἐλλήνων θεολόγων, οὗτος ἐκπροσωπεῖ μίαν μᾶλλον στατικὴν τάσιν. Ἐπὶ πλέον, τὸ στοιχεῖον τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας ὑποχωρεῖ πρὸ τοῦ μεταφυσικοῦ τοιοῦτου.

Ἡ ἀύγουστινείος περὶ Τριάδος διδασκαλία ἀπέκτησεν ἀποφασιστικὴν σημασίαν διὰ τὴν δυτικὴν θεολογίαν. Ὑπερτέρει τῆς ἑλληνικῆς εἰς συνελπὴ πνευματικὴν ἐφαρμογὴν, ἀλλ' ὑπολείπεται ταύτης ὅσον ἀφορᾷ τὴν θρησκευτικὴν ἐφαρμογὴν. Βαρύνεται ὡς ἐκ τούτου μὲ βαρεῖαν ὑποθήρη.

Κατὰ τὰ λοιπὰ πρέπει νὰ τονίσωμ τις ὅτι οὐδέποτε ἡ δυτικὴ σκέψις ἀπόλεσε τὴν ἄμεσον προσωπικὴν θεώρησιν ἑλληνικὴν περὶ Τριάδος ἀντιλήψιν, ὡς καὶ ἀντιθέτως ὅτι ἡ λατινικὴ ἀποφιν οὐδέποτε ἔλλειπεν ἐντελῶς ἀπὸ τοῦς ἔλληνας. Ἐπὶ παραδείγματι, ἡ λατινικὴ ἀντιλήψις εὐρίσκει ἐντόνος ἐκπερασμένην εἰς τὸν Ἀθανάσιον, ἐνῶ τὴν ἑλληνικὴν ἀπαντᾶμεν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν λειτουργίαν καὶ δὴ οὐ μόνον εἰς ὀλίγα τινὰ σημεῖα, ἀλλ' ὡς ἐσωτερικῶς διήκουσαν δομὴν τῆς προσευχῆς καὶ τῆς θυσίας.»

Ἱερὰ Μητρόπολις Σισανίου καὶ Σιατίστης

Τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Πολύκαρπος ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης ἐξεδήλωσεν ὑπὲρ τῶν Εὐλαβεστάτων Ἐφημερίων τῆς Ἐπαρχίας Αὐτοῦ περιβάλλον αὐτοὺς μετὰ πατρικῆς στοργῆς καὶ ἐνισχύων αὐτοὺς ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς παντοιοτρόπως καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Σωματείου Ἀλληλοβοηθείας τοῦ Κλήρου τῆς Ἱερᾶς Αὐτοῦ Μητροπόλεως, δι' οὗ ἀποσκοπεῖται ἡ ὑλικὴ συμπαράστασις καὶ ἡ βοήθεια εἰς τὰς διαφόρους ἀνάγκας αὐτῶν, ἐξεδηλώθη ἀμερίστως καὶ μεγάλως καὶ διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν καὶ διὰ τῆς ὑπ' Αὐτοῦ ἰδρύσεως ἐν Σιατίστη κατὰ τὸ τρέχον ἔτος Οἰκοτροφείου θηλέων, εἰς ὃ ἐντελῶς δωρεὰν διαμένουσι, ἐνδαιτώνται καὶ προστατεύονται τὰ θήλαα τέκνα τῶν Ἐφημερίων τῆς Ἐπαρχίας, ἄτινα φοιτᾶσι εἰς τὸ Γυμνάσιον.

Τὸ Οἰκοτροφεῖον τοῦτο ὁργανωθὲν ἄριστα καὶ κατὰ τρόπον ὑποδειγματικὸν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Πολύκαρπου ἤρχισε τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1961. Εἰς αὐτὸ προσῆλθον καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐνδαιτώνται 15 μαθήτριά, προβλέπεται δὲ ν' ἀνέλθῃ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος εἰς 20-25 οἰκοτρόφους μαθητριάς.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Οἰκοτροφείου τούτου ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου εἰς ἀδιόριστον Θεολόγον Καθηγήτριαν, ἣτις ἐκτὸς τῆς διευθύνσεως αὐτοῦ ἔχει καὶ τὴν φροντιστηριακὴν ἐργασίαν τῶν οἰκοτρόφων μαθητριάων.

Τὸ Οἰκοτροφεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον στεγάζεται εἰς οἰκίαν τῆς Ἄνω Σιατίστης διαρρυθμισθὲν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν λειτουργεῖ δαπάναις τοῦ Ταμείου Βοηθημάτων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ προσωπικοῦ βοηθήματος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Πολύκαρπου ὡς καὶ βράσει ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ, ὅστις μαρτυρεῖ περὶ τῆς καλῆς αὐτοῦ διοργανώσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/1940, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα λάβωσι κενὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἐν Κερατέᾳ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισίᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1961.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰάκωβος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Ν. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.» τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Ἁ. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησ. Ἐκπαιδεύσεως», καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐθρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν Γερόντων Κερκύρας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημεριοὶ τῆς ἐν λόγῳ Ἐνορίας.

Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι προσερχόμενοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἐν Κερκύρα τῇ 30ῃ Ὀκτωβρίου 1961.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος.

Διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Οἰκοτροφείου τούτου δὲν παρέχεται μόνον εἰς τὰ τέκνα τῶν πτωχῶν Ἐφημερίων τῆς Ἐπαρχίας ἡ εὐκαιρία καὶ δυνατότης νὰ σπουδάσωσι ἀνευ ἰδίων ἐξόδων, ἀλλὰ καὶ εὐρισκόμενα ταῦτα ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως προστατεύονται καὶ ἀπὸ παντὸς ἠθικοῦ κινδύνου.

— Ὡσαύτως τῇ προνοίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Πολύκαρπου κατὰ τὸ τρέχον Σχολικὸν ἔτος 1961-1962 ἐδόθησαν ὑποτροφία εἰς 22 μαθητὰς Γυμνασίου, οἵτινες προερχόμενοι ἐκ τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ τυγχάνουσι τέκνα τῶν Ἐφημερίων καὶ ἀπόρων οἰκογενειῶν. Οἱ μαθηταὶ οὗτοι διαμένουσι καὶ ἐνδαιτώνται δωρεὰν καὶ δαπάναις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰς τὰ δύο λειτουργοῦντα Οἰκοτροφεῖα τῶν Γυμνασίων Σιατίστης καὶ Τσοτυλίου.

Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Τὴν Κυριακὴν 8ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἐτελέσθησαν ἐν Κυπαρισσίᾳ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ Οἰκοτροφείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας. Τὴν πρῶταν ἐγένετο πανηγυρικὴ Λειτουργία ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Τιμοθέου, ἀκολουθῶν δὲ, πρὸ τοῦ Ἰδρύματος ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στεφάνου, παρουσίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μαρωνείας, τῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου ἀγισμῶν, μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ Σεβασμιώτατος ὠμίλησεν ἐκθέσας τὸ ἱστορικὸν τοῦ Ἰδρύματος, ὅπερ εἶχε ἀνοικοδομηθῆ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ, ποιμένοντος τότε τὴν ὡς ἄνω ἐπαρχίαν, καὶ ἀπεπερατώθη καὶ ἐξωπλήσθη ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἵνα χρησιμοποιηθῆ οὐ μόνον ὡς Ὀρφανοτροφεῖον ἀλλὰ καὶ ὡς Οἰκοτροφεῖον τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου Κυπαρισσίας. Μετὰ τὰς προσφωνήσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μαρωνείας καὶ τοῦ Δημάρχου Κυπαρισσίας κ. Γεωργίου Καλαντζάκου ἐκόπη ἡ ταῖνια τῆς εἰσόδου καὶ οἱ προσκεκλημένοι καὶ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἠδυνήθησαν νὰ ἀποθαμᾶσιν τὸ λαμπρὸν τοῦτο Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀσκήται ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.» τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησ. Ἐκπαιδεύσεως», καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ματθαίου τοῦ χωρίου Ἁγίου Ματθαίου—Κερκύρας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημεριοὶ τῆς ἐν λόγω Ἐνορίας.

Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι προσερχόμενοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως.

Ἐν Κερκύρα τῆ 31η Ὀκτωβρίου 1961.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος.

Ἱερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως σοῦ ἱεροῦ Ναοῦ «Συλλήψεως τοῦ Προδρόμου» τῆς Κοινότητος Ἀμπέλου-Σάμου, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερόμενους, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἡμῶν προκηρύξεως εἰς τὸ Δελτίον «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν ἡμῶν Μητροπολιν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Α. Νόμου 200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς αὐτὸς ἐτροποποιήθη καὶ συνεπιπλήρωθη μεταγενεστέρως, ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σάμῳ τῆ 1η Νοεμβρίου 1961.

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας Εἰρηναῖος

Ἱερά Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) τοῦ ἐν Κονίστραις ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος 2) τοῦ ἐν Μεσοχωρίοις ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ 3) τοῦ ἐν Τσακαίοις ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχον ας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας, ὑποβάλλωσιν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πληρῶσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Κύμῃ τῆ 4η Νοεμβρίου 1961.

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Χρυσόστομος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁλοκληρωμένοι Προσωπικότητες. Μαθήματα διὰ τὴν Β' Σειρὰν τοῦ Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου. Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 391.

Τῆς αὐτῆς. Πίστις καὶ Ζωή. Μαθήματα διὰ τὴν Β' σειρὰν τοῦ Μέσου Κατηχητικοῦ Σχολείου. Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 300.

Τῆς αὐτῆς. «Ἀφετε τὰ παιδιά». Μαθήματα διὰ τὴν Β' Σειρὰν τοῦ Κατωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου. Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 237.

—Νεκρώσιμοι καὶ Ἐπιμνημόσυνοι Ἀκολουθία. Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Σελ. 60.

—Ἰησοῦς Χριστός. Τὸ Φῶς τοῦ Κόσμου. Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν. Γ' Γενικὴ Συνέλευσις Νέου Δελχί 1961. Διασκευὴ καὶ μετάφρασις βάσει τοῦ ἀγγλικοῦ καὶ γερμανικοῦ ὑπὸ Ἀθανασίου Κ. Ἀρβανίτη.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος****ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ**

Πρὸς

Τὸν Ἱερομόναχον Αἰμιλιανὸν Κουταλιανόν,
ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 13η Δεκεμβρίου 1961 ἡμέρα Τετάρτη καὶ ὥρα 9η μ.μ., ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος περὶ τῆς κατηγορίας ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελοῦντος χρέη ἀνακριτοῦ ἱερέως Ἀντωνίου Ξεοφωντίδη. Προσεπιδηλοῦμεν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρα τε καὶ ὥρα θέλεις δικασθῆ ἐρήμη.

Ὁ Πρόεδρος

τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Παντελεήμων Χρυσοφάκης

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: Δρχ. 30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Εἴμεθα βέβαιοι.

Ἰωάννου Καμρίη, Κοσμητορὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας.

Ἐκθεσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας περὶ τοῦ Συνεδρίου Μεταναστεύσεως (Συνέχεια).

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Α. Βιτάλη, Κυκλαδίται Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξῆς (Συνέχεια).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς Ἱερῶν.

Βιβλιογραφία.